Ժ.Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4918 — 11/24 ԱՊՐԻԼ 1902 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 15 ՄՈՒՀԱՄՐԷՄ 1320 — Ժ.Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4918

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրգ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20 — 20 ՓԱՐԱ. 20

ՄԻ ՅՈՒՅԱԴՐԷՔ

Ամենէ մը է վեր ընդունուած սովորութեանց կարգը անցած է Ծիւնդի կամ Զատկի ծաներու առթիւ, երբեմն երկու անգամին ալ միանգամայն, զդեստ եւ կօշիկ չմնել տալ դպրոցական աշակերտներու: Այս բարեսիրական սովորութիւնը մայրաքաղաքիս մէջ եթէ ունի բացառութիւն մը, ոչ թէ զայն կանոնաւոր պարբերութեամբ գործադրողներուն կողմն է, այլ այդ մասին անփոյթ եղողներուն: Նկատելով ազգային վարժարանաց աշակերտներու նիւթական վիճակը, որ մեծ մասամբ նպաստներէ՝ որ ազգային ընդհանրութեան յոդնութիւն կրել եւ ոչ ալ եկեղեցապատկան մտուկէն վճարում մը ընել:

Սակայն այս ամէն առաւելութեանց մէջ կայ դիտողութեան արժանի կարեւոր կէտ մը, որուն վրայ կ'ուզէինք հրաւիրել բոլոր պատասխանատու մարմիններու ուշադրութիւնը: Ըսել կ'ուզէինք թէ մի՛ ցուցադրեսէ այն աշակերտները, մանչ կամ աղջիկ, որոնց ձեռք մը հագուստ կամ զոյգ մը կօշիկ չնորհեր էք Ծնունդի կամ Զատկի առթիւ:

Աւելորդ է ըսել թէ նոյն իսկ քրիստոսական պատուէր է թէ պէտք չէ հրաչակել կատարուած ո՛եւ է բարեգործութիւն, այլ ընդհակառակը չմոռնել ձախ ձեռքին թէ աջը ի՞նչ գործեց: Իսկ այն Թաղ. Խորհուրդները կամ Հոգաբարձութիւնները՝ որոնք ի ցոյց ժողովրդեան կը շարեն հագուստ կամ կօշիկ ընդունող աշակերտները եկեղեցիի դասերուն կամ բակերուն մէջ, ոչ միայն հակառակը գործած կ'ըլլան Քրիստոսեան այդ բացորոշ պատուէրին, ոչ միայն բարեգործութեան մը միջոցով եղած ըլլալուն հրապարակային հռչակումն իրենք իսկ կատարած կ'ըլլան անով, որով կը զրկուին անկեղծ բարեգործութեան պատուղ եղող վարձատրութենէն, այլ ինչ որ աւելի դէշն է, մեղուցած կ'ըլլան անոնց արժանապատուութիւնը, վիրաւորած կ'ըլլան անոնց ծնողքներու ամօթիածութիւնը եւ վնասուցած կատարուող բարեգործութեան քրիստոնեավայել անկեղծ ոգին:

Մի՛ ըսէք թէ ազգքնները արժանապատուութեան զգացում չունին, կամ թէ աղքատ ծնողքները զուրկ կ'ըլլան իրենց իրաւունքներու դիտակցութենէն: Գրեթէ ոչ մէկ աղքատ ազգ չկայ անոնց մէջ որ առանց տիրութեան եւ զլխիկոր ամօթիածութեան ներկայանայ ընդունելու իւր ողորմութիւն իրեն չնորհուած հագուստն ու ոտնամանը: Իսկ եթէ կը խոնարհին այդ նուաստութեան, մի միայն անոր համար է որ ստիպուած են: Բայց նոյն իսկ այդ ակամայ տիրումը թանձալից տարուրութեան մը կ'ենթարկէ զիրենք. ոմանք կը ցաւին իրենց որբութիւնը եւ կը տիրին, ուրիշներ մտաք կը բերեն իրենց ծնողքին խեղճութիւնը՝ որ զիրենք կարօտ ըրած է ողորմութեան, եւ կ'ասէնան. մէկ մասը տեսնելով որ իրենց բարեկեցիկ ընկերները իրենց սեպհական հագուստով եւ կօշիկով կը ճոխանան, մինչ իրենք հանրային զթութեամբ կը հագցուին, փոխանակ ուրախութեան՝ դառնութեամբ կը լեցուին: Իսկ երբ այս ամէնուն վրայ աւելցնէք նաեւ զանոնք ցուցադրելու նուաստացուցիչ գործողութիւնն ալ, ուրիշ բան մը չէք ըլլար, բայց եթէ անկարելիր կեղեքում մը բաղդին խեղճ անժառանգներուն հոգեկան կեղեւապատ վէրքերուն:

Խնայեցէ՛ք ուրեմն խեղճ մանուկներուն այդ դառնակիպ փորձութիւնը, մի՛ ցուցադրեսէ զիրենք ի տես հասարակութեան. այդպիսի հրապարակային նըշանակութեամբ, իրենց չառաջնոտ երեսին մի՛ զարնէք իրենց աղքատութիւնը, որութիւնը, կամ հանրային ողորմութեան կարօտ վիճակը: Բա՜ հանրեցէք արդէն անոնց եւ իրենց հէք ծնողքներուն կրած ամօթիած յուզումները. աւելի մի՛ ծանրացնէք զանոնք: Արդէն իսկ իրենց ձրի ըլլալը, աղքատ ըլլալը, իբր խեղճ ու ողորմելի, գթութեան կարօտ համարուիլը բաւականէն աւելի վշացուցեր են զիրենք, ամէն աւելին խոցեցէք իրենց:

Նոյն իսկ եթէ կարելի է, բոլորին հագուստները միեւնոյն նիւթէ ու գոյնէ մի՛ ընէք, որ ընդհանուր թաղին մէջ չճանչցուին թէ ձրի հագուստ առնողները իրենք են: Այլ այնպէս մը ըրէք որ իրենք եւ իրենց ծնողքը միայն գիտնան: Այնպիսի փոփոխականութիւն մին է ասիկա, զոր գնահատելու համար մեծ հոգեւոր ըլլալու պէտք չկայ: Այդ տեսակէտով, մասնաւոր չնորհաւորութեան արժանի են Գատրգիւղի Թաղ. Խորհուրդը եւ Հոգաբարձութիւնը, որոնք այս Զատկին աշակերտներու տուած հագուստները միեւնոյն տեսակով ու գոյնով չձեւեր տուած չեն, այլ բոլորովին բաղդատան, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ ճանչնալ թէ ո՛ր աշակերտը ձրի զգեստ կը հագնի եւ ո՛րը իրեն սեպհականը: Կ'արժէր որ այս փոփոխ հոգածութիւնը հետեւելի օրինակ մը ըլլար բոլոր միւս թաղերուն մէջ ալ:

ՅՈՒՍԱԿ

ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

ՍԵՐՈՒՆԴԸ՝ ՓՈԽՈՒԱԾ

Սրամ Անտոնեանի խղճահարութիւնը եւ Պոլսեցիներուն երեսին տուած անտարբերութիւնը Ս. Լուսաւորչեանի Ցարելեանին նիւթապէս չմասնակցելուն համար եւ անցեալ կիրակի օրուան կատարեալ եւ անհաւատալի fiasco՝ ն, ուրիշ տուին որ երկարատեւ լռութիւնս խզեմ, նախ անտեղիօրէն վրդովուած խիղճերը հանդարտեցնելու եւ երկրորդ իրականութիւնը իր վիճակ ու դունէիսի կերպարանքովը մատնանիշ ընելու համար, թէեւ երկու պարագային ալ սոխսուած ըլլամ սիրաս պատուելու:

Նախ պարտականութիւն ունիմ ըսելու թէ Պոլսեցին արդէն իր պարտքը կատարեց: Թերեւս Ռէժին կը սպասէր այդ այցելութեան:

—Աստուած իմ, ո՞րքան հեւանդի կերպարանք ունիք, Ռէժին:

—Չեմ գիտեր թէ երկու երեք օրէ ի վեր ի՞նչ ունիմ:

—Բժիշկը ի՞նչ կարծիք յայտնեց:

—Բժիշկի չդիմեցի:

—Հայր Սէյտոն ըսաւ ինծի, բայց ինչո՞ համար բժիշկի մը չէք դիմեր:

—Չեմ ուզեր: Կը նախընտրեմ տառապիլ, եւ ա՛լ աւելի դոհ պիտի ըլլայի, եթէ մահը գար տանէր զիս:

Կիսյօմ սարսռաց: Այդ պարզ բառը չէ՞ր յայտներ մինթէ Ռէժէին բովանդակ յուսահատութիւնը:

—Ինչո՞ւ այդպէս կը խօսիք. չէ՞ք խորհիր ձեզ սիրողներուն վրայ:

—Չիս սիրողներո՞ւն վրայ մի՛:

Ռէժէին ուսերը ցնցեց: Ու հեգնական ժպիտով մը.

—Ասոնք բաղմաթիւ էին տասնօք, ըսաւ, բայց շատ հազուագիւտ եղած են այսօր:

—Ինչէ՞ն դիտէք:

Մանկամարդ աղջիկը բաղուկները երկարելով ու նայուածք մը նետելով իր շուրջը.

—Տեսէ՛ք, ըսաւ:

—Պատիժ մը թերեւս, աւժանիայ պատիժ մը:

—Աւա՜ղ, ո՛չ, իմ կեանքս ան պիտի ըլլայ միշտ:

—Սակաւօրեայ ազէտ մը, վիշտ մին է, ըսաւ Կիսյօմ, ինք ալ հաւատ չընծայելով իր ըսածին:

—Ոբքա՞ն բարի էք. ամէն ճիգ կը թափէք յոյս ներշնչելու համար ինծի:

Վառարանին կրակը մարելու վրայ էր. Ռէժէին գնաց հանդարտուն բերելու:

—Ո՛չ, ո՛չ, դուք մի յոգնիք, ես կ'երթամ կը բերեմ, ըսաւ Կիսյօմ:

Հանդարտուելու ու վառարանին մէջ նետելէ յետոյ, Կիսյօմ դնաց անոր քով նստաւ:

—Կ'ուզէ՞ք որ քիչ մը ալ մնամ ձեր մօտ:

—Այո՛, դուք կարիկիլ անձ մին էք. միայն թէ չձանձրանաք հոս:

Մերթ երկուքին նայուածքները իրարու կը հանդիպէին ու կը խոնարհէին: Անոնց մէջ իւրաքանչիւրը կը փափաքէր դիմացինին սրտին թափանցել: Արդարեւ, Ռէժէին գտնացում տուաւ այդ հոգեկան պանդիսային, ըսելով.

—Ի՞նչ խորհեցաք այն օրէն ի վեր, երբ նամակ մը ընդունեցաք թէ մեր ամուսնութիւնը խզուած է:

Զերմն էր որ այս շնչաւոր խօսելու համարձակութիւն կու տար Ռէժէին:

Ու քիչ յետոյ յարեց.

—Բայց իրը բարեկամ եւ իրը ճշմարիտ բարեկամ խօսեցէք:

—Այո՛, իրը բարեկամ պիտի խօսիմ, պատասխանեց Կիսյօմ դողդոջուն ձայնով մը: Այդ թուականէն ի վեր տիրութիւն մը կայ վրաս, զոր չեմ կրնար փարատել: Սկզբան նշմարեցի թէ կենս ըլլալու դադարիս կ'ընդիմանայիք, բայց կը յուսայի թէ ի վերջոյ պիտի հաւանիք: Կը սխալէի՞ թէ ճիշտ դուշակած էի:

«Ցիշուեր է, չէ՞ յիշուեր, ես ըրի, դուն չըրիր,—ես Իզմիրցի եմ, ան դուրսեցի է», ան voleur է (գող ըսել է), վրիպածներ—չարունակէ՞մ, փակեցէք ականջնիդ, կամ եթէ պառաւ անմտնայ ու զգալ դրացուն մը ունեցած էք, բաւ է որ մաքերնիդ բերէք կեղտոտ բամբասանքի սիրմը, որ հոտած բերնէ մը դուրս կը փսխուի, ու բաւական դաղտիար մը կրնաք կազմել հոս անցած դարձածին վրայ:

Սկեսրայի ու քիչ մին ալ չոր լուութեամբ սպասեցի որ ամէն բան լրանայ, որ խրագիրները բան ընելիքնին, հանդէսը կատարուի, քաղաքացիան երգերը լմնան: Հիմա որ ամէն բան լմնցաւ, ուզեր գալը կը սիրի գիտութեան նուիրուած չէնքի մը համար, կ'արժէր եւ դատնայ ու դիտել իրերը իրենց բնական հանգիստութիւններուն մէջ, առանց վախնալու որ պիտի մեղադրուիս իրը նուիրատուութեանց արգելիչ մէկը: Տարիներով քընուած եւ ուռուցնասրել փորձած եմ այս գաղափարատիպութեան ներկան: Հիմա յարմար ատիպն է վարագոյրին մէկ ծայրը վեր ասնելու, երբ կը տեսնեմ թէ իրենց յուսկատութեան մէջ այսօր իսկ կան մարդիկ որ իրենց մտածումին բարձրագոյն տեսակը վերապահած են բնակութեան մը համար, որ միայն նախորդ սերունդովը պարծելու իրաւունքը կունենայ:

Իզմիր ՌՈՒԲԻՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ
(Մնացեալը վաղը)

ՍՐՏՈՎ

(ԾՈՐ Ա. Գ. Ի Պ)

(Շար. երեկի թիւեն)

Ժ

Բնած էինք թէ Պետրոս էֆ. անվիչտ, դուարթ մարդ մին էր, եւ պատճառ մին ալ չունէր այդպէս չըլլալու, քանի որ հարուստ կալուածներու տէր, հարուստ սեղանաւոր մին էր: Միօրինակ, անվերջէ՛ն հանգիստ կեանք մին էր որ կ'անցնէր ան: Առաւօտեան ժամը 3ին չուկայ կ'իջնէր, 10ին տուն կը դառնար ու երեք սիրասուն թոռնիկներովը պարտէզին մէջ զբօսնելու կամ գանոնք առնելու խառնած դաշտերը պարտցնելու տանելու համար:

Գալով Տիրանի, ան ալ իր նախկին գործին մէջ տարուէ տարի առաջ դացած ըլլալով՝ 3-4 տարիէ ի վեր Բէժիին մէջ երկրորդ դրագրի պաշտօնին կոչուած էր, լեցուն կենդանի մը: Բայց առանց փուչի վարդ չի կայ: Եւ ահա օր մին ալ, կարճ բայց անխուսափելի եւ անմեկնելի հանգամանքներէ մը յետոյ՝ Պետրոս էֆ.ի մահը վրայ հասաւ:

Այդ, Պետրոս էֆ.ի անակնկալ մահուամբ, բնականաբար պարագաներն ալ փոխուած էին, ու Տիրան Բէժիի մէջ ունեցած պաշտօնը նախընտրելց զրեալ Պետրոս էֆ.ի սեղանաւորական գործին հետ. ու այսպէս, գործին դլուխը անցաւ, միակ պատասխանատուն ինք ըլլալով ալ եւս:

Եւ սակայն դժուարին կէտ մը կար: Տիրան անտարակոյս էր այդ գործին. հանդուցեալը սեղանաւորներու պատշաճող գաղտնապահութեամբ, ինչ տեսակ գործողութիւն որ կատարէր, միայն ինք ու իր գրագիրը դիտէին: Այս վերջինը տարիքը առած բարի մարդուկ մը ըլլալով՝ 20 տարիներէ հետէ կը պաշտօնավարէր իր քով, ամենայն հաւատարմութեամբ: Փորձառու գրագիրը, իր տղուն սիրոյը ցոյց տուաւ ճանաչ՝ ուրիկ կ'ընթանար Պետրոս էֆ.: Տիրան՝ տեսաւ թէ ամէն բան օրինաւոր վիճակի մը մէջ, հաշիւի մը պէս վճիռ էր ու տոմարները դրամարկղին պարունակութեանը համաձայն:

Սրդէն, Պետրոս էֆէնտիի գործն ալ ամիսի, անաղմուկ ու մեկին գործ մը էր. այսինքն՝ տոկոսով դրամ տալ, պօնօ եւ փոխդիր զեղչել եւայլն, զոր հիմա նոյն բանը Տիրան պիտի չարունակէր: Ուստի, սկսաւ առանձին պարտականեղողները կանչել, տեսակցիլ անոնց հետ ու միանդամայն պարտութիւններ ալ, մուրհակ, պօնօ եւայլն փոխանցել տալ իր անուան ու հրամանին: Որքան անակնկալ զարմանք զդացեր էր Տիրան, դրամարկղին մէջ գտնուած պարտութիւններուն մէջ հանդիպելով ուրիշ կարդ մը թուղթերու, որոնք՝ Մինաս էֆ.ի կողմէ դրամի դրուած տոմար կը վերաբերէին, տասնուած 200 ոսկիի փոխարէն: Բաւական խորհելէ յետոյ, այդ խնդրոյն կարգադրութիւնը, ժամանակի մը համար յետաձգել որոշեց:

ԺԱ

Թէեւ Պետրոս էֆ. դրամ տալու սովորութիւն չունէր, սակայն քանի մը բարեկամներու միջնորդութեան վրայ, հաճած էր ընդունած դումարը տալ Մինաս էֆ.ի: Ասով հանդերձ, ինչպէս յայտնի է, այդ տասնուած 200 ոսկին, երկու տարուան տոկոսովը, տասնեակ կը մնար: Պետրոս էֆ. ձեռքին տակ պահանջելու դրեթէ կրնային արժող դրամ մը ունեցած ըլլալէն առաջ, անոր ինկած վիճակը զեղեցուցն համար էր որ տեսակ մը խղճահարութեամբ, պահանջը դանձելու մասին թոյլ դտնուած էր մինչ, մանաւանդ որ անոր զործը չարուած, դրամական բաւական ընդարձակ գործողութիւն մին ալ ունեցած էր անոր հետ, եւ հիմա չէրուզեր բիրտ ու անդութ վարմունք մը ցոյց տալով՝ վիրաւորել զայն: Իրերու այս վիճակին մէջ ուրեմն, մէկ կողմէ՝ Պետրոս էֆ.ի ցոյց տուած թոյլատուութիւնին, միւս կողմէ ալ վճարելու անկարող ըլլալէն առաջ եկած էր վերոյիշեալ պարտքին ձգձգումը:

Հիմա որ Պետրոս էֆ. մեռած էր, ինչ պիտի ըլլար այդ խնդիրը, խեղճ մարդը, գիշեր ցերեկ, տարիա էր որ կը խորհէր ալ եւս: Զէր համարձակիր մինչեւ Տիրանի քով երթալով այդ մասին խօսք բանալու, մինչ այս վերջինն ալ առ այժմ չէր հետաքրքրուեր այդ խնդրով:

Ասրինէ եւ իր մայրն ալ մեծ մտահոգութեան մէջ էին. յարմար առիթը ներկայացած չէր Տիրանի, իր նախկին վիշտը լուծելու իրենցմէ: Մէ՛ն, ինչ դատն հեգնութեան մին էր որ բաղդը կը խաղար իրենց հետ: Ամենքն ալ իրենց ամօթիէն պիտի մեռնէին ապահովաբար, երբ վաղը միւս օր ծախսը հանել տալ ուզէր տուներնին:

Այսպիսի տարտամ ու անորոշ մտածումներով էր որ կը տառապէին խեղճերը, երբ օր մը ալ, Մինաս էֆ. իր հասցէին գրուած հեռագրաթղթակը առաջ Տիրանին.—

«Հաճեցէք, վաղը դէս օրէն յետոյ դրատնակալ ներկայանալ, ձեզի ծանօթ եղող խնդրոյն նկատմամբ խօսելու համար:»

Կարելի չէ նկարագրել Մինաս էֆ.ի այն տակալի մտատանջութիւնը, որ ուղեցաւ տիրոջ դիմելու, բոլորովին անքաւն վիճակի մէջ անցընելով, քանի որ յաջորդ օրը պիտի ներկայանար միւսիս Տիրանի: Տարակոյս չկար. առնուած դրամը պիտի պահանջէր անպատճառ:

Տիրան կը խորհէր կարճ միջոց մը խնդրել նախ, ապա՝ ծախսս հանել տալը, ինչ որ ալ ըլլար եւ փակել պարտքը, թէեւ մտաւ չունէ դժուար պիտի դար տակիտ իրեն ու ընտանիքին մատնանդ, բայց այդպէս ո՛չ մէկ ճար կար այդ պարտքէն ազատելու, քանի որ այժմու ունեցած դործովնին հանդիս համեստ ապրուստ մին էր որ կրնային ճարել միայն:

ԺԲ

Տուն, տեղ, կալուած, դրամ, վերջապէս 5000 ոսկիի մօտիկ հարստութիւն մին էր որ Պետրոս էֆ. թողուցած էր աղջկանը ու փեսին. ի հարկէ անոնց բարեբաղդութիւն մը չէր որ պիտի նկատուէր, քանի որ սիրելի հարստութիւն մը ամէն մտկիանացուի վիճակուած չէ ժառանգել: Այսպիսի բարեբաստիկ կացութեան մը մէջ տակաւին, Տիրան կը ատատուէր հոգեկան ամոլիսի վիրոյման մը մէջ, որ ոչ մէկ տաեն միտքին մէջ այնքան մեծ տեղ բռնած ու անհանգստա բրած էր զինքը:

Ու հիմա խնդիրին իր անցեալ կեանքին վերլուծումը ընելով, կը խորհէր թէ տարիներ անցնելէ յետոյ՝ բաղդը ինչ զարմանալի տեսարաններ կը պարզէր իր առջեւ: Բէժիի պարզ դրագրութեան պաշտօնէն սկսելով՝ այսօր տիրացած էր այդքան հարստութեան մը, որուն միակ տէրն ու կառավարիչը, տեսերոյթ ունենալու, ինքն էր միայն: Մինչդեռ Ասրինէ, տանտիրոջն տանէ ստրկական ծառայութիւններէն առաջ եկած դժբաղդութիւնին, նիւթական անհարատ պարագաներու մէջ կը դտնուէր: Բայց այս ամէնուն մէջ, Էն նշանակալից պարագան սա էր թէ իր Էջատրութեան պատճառաւ էր որ ժառանգակին, էջը կորցած Ասրինէի տանջանքը ըլլալ, մինչդեռ հիմա, բաղդը տանտի բերած էր որ ինք ունեւոր մը ըլլար, իսկ անոնք չքաւոր ու կարօտ, մանաւանդ, խոշորիկի դուստր մին ալ պարտականեցած իրեն: Ուրեմն, եկած էր ժամանակը վրէժը լուծելու, եւ անդթօրէն, Ասրինէն եւ անոր մեծամտամօրմին ու տանտանէն, քանի որ այդքան չարաչար կիրարած տառապեցուցած էին զինքը ժամանակին:

Տիրան անխղճ ու բարբարոս մէկը չէր տակայն: Մտորմերկով անցնելը ու երբեմնի քաշած վշտերը, կրնար իրաւունք ունենալ անդութ վարուելու անոնց դէմ, բայց փոխանակ տասնի ըլլալու, բոլորովին անկեղծ արդարատանքով մը կը խղճար անոնց վրայ: Վերջին անգամ փողոցը հանդիպած էր Ասրինէին, որուն դէմքին վրայ վիշտերը այնքան խորապէս գործած էին իրենց աւերները: Տիրան դայն չճանչնալ ձեւացուց, որպէս զի ամօթիածար դիրքի մը մէջ չի ձգեր դայն:

Սկիզբէն ի վեր, դրեթէ տղայատեսանը օրերէն սկսեալ, Տիրան կը ճանչնար Ասրինէն. որ մեծ տեղ մը գրաւած էր սրտին մէջ: Միշտ հեռուէ հեռու հետամուտ եղած էր անոր ընտանեկան կացութեան: Ու վերջին տարիները, լսելով Ասրինէի տանտանին նիւթական վիճակը, փոխանակ վրէժխնդրութեամբ լեցուած հեղնութիւններ հիսելու՝ կը ճիգուէր սիրոյ: Ասրինէի երջանկութեանը կը ցանկար յաւէտ, քան թէ անոր տարերջանկութեան, որովհետեւ ներքին չմարող սէր մը, անկեղծ հոմակրանք մին էր որ կը տածէր անոր համար չարաչար:

Այդ, Պետրոս էֆ.ի անակնկալ մահուամբ, բնականաբար պարագաներն ալ փոխուած էին, ու Տիրան Բէժիի մէջ ունեցած պաշտօնը նախընտրելց զրեալ Պետրոս էֆ.ի սեղանաւորական գործին հետ. ու այսպէս, գործին դլուխը անցաւ, միակ պատասխանատուն ինք ըլլալով ալ եւս:

Եւ սակայն դժուարին կէտ մը կար: Տիրան անտարակոյս էր այդ գործին. հանդուցեալը սեղանաւորներու պատշաճող գաղտնապահութեամբ, ինչ տեսակ գործողութիւն որ կատարէր, միայն ինք ու իր գրագիրը դիտէին: Այս վերջինը տարիքը առած բարի մարդուկ մը ըլլալով՝ 20 տարիներէ հետէ կը պաշտօնավարէր իր քով, ամենայն հաւատարմութեամբ: Փորձառու գրագիրը, իր տղուն սիրոյը ցոյց տուաւ ճանաչ՝ ուրիկ կ'ընթանար Պետրոս էֆ.: Տիրան՝ տեսաւ թէ ամէն բան օրինաւոր վիճակի մը մէջ, հաշիւի մը պէս վճիռ էր ու տոմարները դրամարկղին պարունակութեանը համաձայն:

Սրդէն, Պետրոս էֆէնտիի գործն ալ ամիսի, անաղմուկ ու մեկին գործ մը էր որ Պետրոս էֆ. թողուցած էր աղջկանը ու փեսին. ի հարկէ անոնց բարեբաղդութիւն մը չէր որ պիտի նկատուէր, քանի որ սիրելի հարստութիւն մը ամէն մտկիանացուի վիճակուած չէ ժառանգել: Այսպիսի բարեբաստիկ կացութեան մը մէջ տակաւին, Տիրան կը տատանուէր հոգեկան ամոլիսի վիրոյման մը մէջ, որ ոչ մէկ տաեն միտքին մէջ այնքան մեծ տեղ բռնած ու անհանգստա բրած էր զինքը:

Ու հիմա խնդիրին իր անցեալ կեանքին վերլուծումը ընելով, կը խորհէր թէ տարիներ անցնելէ յետոյ՝ բաղդը ինչ զարմանալի տեսարաններ կը պարզէր իր առջեւ: Բէժիի պարզ դրագրութեան պաշտօնէն սկսելով՝ այսօր տիրացած էր այդքան հարստութեան մը, որուն միակ տէրն ու կառավարիչը, տեսերոյթ ունենալու, ինքն էր միայն: Մինչդեռ Ասրինէ, տանտանոյն տանէ ստրկական ծառայութիւններէն առաջ եկած դժբաղդութիւնին, նիւթական անհարատ պարագաներու մէջ կը դտնուէր: Բայց այս ամէնուն մէջ, Էն նշանակալից պարագան սա էր թէ իր Էջատրութեան պատճառաւ էր որ ժառանգակին, էջը կորցած Ասրինէի տանտանին ըլլալ, մինչդեռ հիմա, բաղդը տանտի բերած էր որ ինք ունեւոր մը ըլլար, իսկ անոնք չքաւոր ու կարօտ, մանաւանդ, խոշորիկի դուստր մին ալ պարտականեցնած իրեն: Ուրեմն, եկած էր ժամանակը վրէժը լուծելու, եւ անդթօրէն, Ասրինէն եւ անոր մեծամտամօրմին ու տանտանէն, քանի որ այդքան չարաչար կիրարած տառապեցուցած էին զինքը ժամանակին:

Տիրան անխղճ ու բարբարոս մէկը չէր տակայն: Մտորմերկով անցնելը ու երբեմնի քաշած վշտերը, կրնար իրաւունք ունենալ անդութ վարուելու անոնց դէմ, բայց փոխանակ տասնի ըլլալու, բոլորովին անկեղծ արդարատանքով մը կը խղճար անոնց վրայ: Վերջին անգամ փողոցը հանդիպած էր Ասրինէին, որուն դէմքին վրայ վիշտերը այնքան խորապէս գործած էին իրենց աւերները: Տիրան դայն չճանչնալ ձեւացուց, որպէս զի ամօթիածար դիրքի մը մէջ չի ձգեր դայն:

Սկիզբէն ի վեր, դրեթէ տղայատեսանը օրերէն սկսեալ, Տիրան կը ճանչնար Ասրինէն. որ մեծ տեղ մը գրաւած էր սրտին մէջ: Միշտ հեռուէ հեռու հետամուտ եղած էր անոր ընտանեկան կացութեան: Ու վերջին տարիները, լսելով Ասրինէի տանտանոյն նիւթական վիճակը, փոխանակ վրէժխնդրութեամբ լեցուած հեղնութիւններ հիսելու՝ կը ճիգուէր սիրոյ: Ասրինէի երջանկութեանը կը ցանկար յաւէտ, քան թէ անոր տարերջանկութեան, որովհետեւ ներքին չմարող սէր մը, անկեղծ հոմակրանք մին էր որ կը տածէր անոր համար չարաչար:

Այդ, Պետրոս էֆ.ի անակնկալ մահուամբ, բնականաբար պարագաներն ալ փոխուած էին, ու Տիրան Բէժիի մէջ ունեցած պաշտօնը նախընտրելց զրեալ Պետրոս էֆ.ի սեղանաւորական գործին հետ. ու այսպէս, գործին դլուխը անցաւ, միակ պատասխանատուն ինք ըլլալով ալ եւս:

Եւ սակայն դժուարին կէտ մը կար: Տիրան անտարակոյս էր այդ գործին. հանդուցեալը սեղանաւորներու պատշաճող գաղտնապահութեամբ, ինչ տեսակ գործողութիւն որ կատարէր, միայն ինք ու իր գրագիրը դիտէին: Այս վերջինը տարիքը առած բարի մարդուկ մը ըլլալով՝ 20 տարիներէ հետէ կը պաշտօնավարէր իր քով, ամենայն հաւատարմութեամբ: Փորձառու գրագիրը, իր տղուն սիրոյը ցոյց տուաւ ճանաչ՝ ուրիկ կ'ընթանար Պետրոս էֆ.: Տիրան՝ տեսաւ թէ ամէն բան օրինաւոր վիճակի մը մէջ, հաշիւի մը պէս վճիռ էր ու տոմարները դրամարկղին պարունակութեանը համաձայն:

Սրդէն, Պետրոս էֆէնտիի գործն ալ ամիսի, անաղմուկ ու մեկին գործ մը էր որ Պետրոս էֆ. թողուցած էր աղջկանը ու փեսին. ի հարկէ անոնց բարեբաղդութիւն մը չէր որ պիտի նկատուէր, քանի որ սիրելի հարստութիւն մը ամէն մտկիանացուի վիճակուած չէ ժառանգել: Այսպիսի բարեբաստիկ կացութեան մը մէջ տակաւին, Տիրան կը տատանուէր հոգեկան ամոլիսի վիրոյման մը մէջ, որ ոչ մէկ տաեն միտքին մէջ այնքան մեծ տեղ բռնած ու անհանգստա բրած էր զինքը:

Ու հիմա խնդիրին իր անցեալ կեանքին վերլուծումը ընելով, կը խորհէր թէ տարիներ անցնելէ յետոյ՝ բաղդը ինչ զարմանալի տեսարաններ կը պարզէր իր առջեւ: Բէժիի պարզ դրագրութեան պաշտօնէն սկսելով՝ այսօր տիրացած էր այդքան հարստութեան մը, որուն միակ տէրն ու կառավարիչը, տեսերոյթ ունենալու, ինքն էր միայն: Մինչդեռ Ասրինէ, տանտանոյն տանէ ստրկական ծառայութիւններէն առաջ եկած դժբաղդութիւնին, նիւթական անհարատ պարագաներու մէջ կը դտնուէր: Բայց այս ամէնուն մէջ, Էն նշանակալից պարագան սա էր թէ իր Էջատրութեան պատճառաւ էր որ ժառանգակին, էջը կորցած Ասրինէի տանտանին ըլլալ, մինչդեռ հիմա, բաղդը տանտի բերած էր որ ինք ունեւոր մը ըլլար, իսկ անոնք չքաւոր ու կարօտ, մանաւանդ, խոշորիկի դուստր մին ալ պարտականեցնած իրեն: Ուրեմն, եկած էր ժամանակը վրէժը լուծելու, եւ անդթօրէն, Ասրինէն եւ անոր մեծամտամօրմին ու տանտանէն, քանի որ այդքան չարաչար կիրարած տառապեցուցած էին զինքը ժամանակին:

Տիրան անխղճ ու բարբարոս մէկը չէր տակայն: Մտորմերկով անցնելը ու երբեմնի քաշած վշտերը, կրնար իրաւունք ունենալ անդութ վարուելու անոնց դէմ, բայց փոխանակ տասնի ըլլալու, բոլորովին անկեղծ արդարատանքով մը կը խղճար անոնց վրայ: Վերջին անգամ փողոցը հանդիպած էր Ասրինէին, որուն դէմքին վրայ վիշտերը այնքան խորապէս գործած էին իրենց աւերները: Տիրան դայն չճանչնալ ձեւացուց, որպէս զի ամօթիածար դիրքի մը մէջ չի ձգեր դայն:

Սկիզբէն ի վեր, դրեթէ տղայատեսանը օրերէն սկսեալ, Տիրան կը ճանչնար Ասրինէն. որ մեծ տեղ մը գրաւած էր սրտին մէջ: Միշտ հեռուէ հեռու հետամուտ եղած էր անոր ընտանեկան կացութեան: Ու վերջին տարիները, լսելով Ասրինէի տանտանոյն նիւթական վիճակը, փոխանակ վրէժխնդրութեամբ լեցուած հեղնութիւններ հիսելու՝ կը ճիգուէր սիրոյ: Ասրինէի երջանկութեանը կը ցանկար յաւէտ, քան թէ անոր տարերջանկութեան, որովհետեւ ներքին չմարող սէր մը, անկեղծ հոմակրանք մին էր որ կը տածէր անոր համար չարաչար:

Այդ, Պետրոս էֆ.ի անակնկալ մահուամբ, բնականաբար պարագաներն ալ փոխուած էին, ու Տիրան Բէժիի մէջ ունեցած պաշտօնը նախընտրելց զրեալ Պետրոս էֆ.ի սեղանաւորական գործին հետ. ու այսպէս, գործին դլուխը անցաւ, միակ պատասխանատուն ինք ըլլալով ալ եւս:

Եւ սակայն դժուարին կէտ մը կար: Տիրան անտարակոյս էր այդ գործին. հանդուցեալը սեղանաւորներու պատշաճող գաղտնապահութեամբ, ինչ տեսակ գործողութիւն որ կատարէր, միայն ինք ու իր գրագիրը դիտէին: Այս վերջինը տարիքը առած բարի մարդուկ մը ըլլալով՝ 20 տարիներէ հետէ կը պաշտօնավարէր իր քով, ամենայն հաւատարմութեամբ: Փորձառու գրագիրը, իր տղուն սիրոյը ցոյց տուաւ ճանաչ՝ ուրիկ կ'ընթանար Պետրոս էֆ.: Տիրան՝ տեսաւ թէ ամէն բան օրինաւոր վիճակի մը մէջ, հաշիւի մը պէս վճիռ էր ու տոմարները դրամարկղին պարունակութեանը համաձայն:

Սրդէն, Պետրոս էֆէնտիի գործն ալ ամիսի, անաղմուկ ու մեկին գործ մը էր որ Պետրոս էֆ. թողուցած էր աղջկանը ու փեսին. ի հարկէ անոնց բարեբաղդութիւն մը չէր որ պիտի նկատուէր, քանի որ սիրելի հարստութիւն մը ամէն մտկիանացուի վիճակուած չէ ժառանգել: Այսպիսի բարեբաստիկ կացութեան մը մէջ տակաւին, Տիրան կը տատանուէր հոգեկան ամոլիսի վիրոյման մը մէջ, որ ոչ մէկ տաեն միտքին մէջ այնքան մեծ տեղ բռնած ու անհանգստա բրած էր զինքը:

Ու հիմա խնդիրին իր անցեալ կեանքին վերլուծումը ընելով, կը խորհէր թէ տարիներ անցնելէ յետոյ՝ բաղդը ինչ զարմանալի տեսարաններ կը պարզէր իր առջեւ: Բէժիի պարզ դրագրութեան պաշ

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Հաւատքեան բանակցութիւնները. — Անգլիացիներուն զոհողութիւնները. — Պոէրները. — Հարաւային Ափրիկէի ապագայ կազմակերպութիւնը:

*Ինչպէս քանի մը օրէ ի վեր կը ծանուցուի, Անգլիոյ մէջ մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին հաշտութեան բանակցութեանց մասին տեղուած լուրերուն, որոնց նկատմամբ թէեւ տոպդ բան մը չկայ տակաւին: Անգլիոյ մէջ պտրտուած են ընելու կացութեան պահանջած բոլոր զոհողութիւնները՝ պատերազմը չարունակելու համար, սակայն դիմուոր գտնելը հետզհետէ դժուար ինդիր մը կ'ըլլայ, եւ գաղթավայրերէն տեղուած զինուորներուն պրժէքն ալ չատ երկչոտելի է: Դրամի զոհողութիւնը չհարձակիր Անգլիան, թէեւ տուրքերու ծանրութիւնը սկսած է քննադատութեանց առիթ տալ եւ կը հարցուի թէ վերջապէս ուր պիտի յանդի տուրքերու յաւելումը: Հաստատամտութիւնը, որ բրիտանական նկարագրին նշանակիչն մէկ մասն է, եւ սկսուած գործ մը մինչեւ վերջը առաջ տանելու պէտքին զգացումը իրենց արդիւնքը ունեցան: Հաշտութիւն կը մտածուի, բայց այն տեսակ հաշտութիւն մը կ'ուզուի որ բրիտանական արդը չեղծէ: Պոէրական մէջավայրերուն մէջ, որչափ կարելի է դասել լրագրական հրատարակութիւններէն, հաշտութեան միտնոյն պէտքը կը զգացուի: Հարաւային Ափրիկէի ընդարձակ երկիրներուն ապրումը եւ ժողովուրդին կրած նեղութիւնները կասարելապէս կ'ապացուցանեն խաղաղութիւնը վերահաստատուած տեսնելու բաղձանքը: Պոէր ազատականը, սակայն, չի հակիներ այն տեսակ հաշտութիւն մը որ իր ազատութեան մէջ բացարձակ տէր ըլլալու միջոցները չընծայեր իրեն. նաեւ չուզեր որ իրեն վերաբերող գործերուն մէջ օտար միջամտութիւն մը ըլլայ: Պոէրները իրենց ներքին կեանքին անկախութենէն չեն ուզեր բաժնուիլ, վասն զի նահանգական կեանքի մը վարժուած ըլլալով, բնաւ բան մը չեն դրած հանրային իրաւանց հայեցքէն: Կրնան դիմումներ ընել, բաւական է որ պահեն ինչ որ բան իսկ էական կէսն է իրենց համար: Սակէ վերջը հարաւային Ափրիկէի հոլանտական ցեղէ ամբողջ ժողովուրդը հաւաքաբար պիտի պաշտպանեն այդ դատը: Այս պատերազմին մէջ արդիւնքը եղաւ վերջնականապէս հոլանտերէն ոգի մը տալ բոլոր նոյն ցեղին պատկանողներուն: Թրանսվալի, Օրանժի ու Բարեյոյսի գաղթավայրին Պոէրները քով քովի պատերազմեցան, հետեւաբար վիճակն ալ պէտք է հաւասարական կարգադրութիւն մը ստանայ: Հարաւային Ափրիկէի մէջ Պոէրներն են որ թիւով առաւելութիւն մը ունին: Անգլիական զինուորները հարիւր օր մը պիտի քաշուին այդ տեղէն, որով բուն իսկ Անգլիացի գաղթականներու թիւը մինչ պակաս պիտի ըլլայ հոլանտական ցեղի պատկանողներէն: Պատերազմէն առաջ տիրող դրութիւնը քաղաքական չատ յատակ բաժանումներ առաջ բերած էր միւնոյն ընտանիքին պատկանող դանուական ճիւղերու մէջեւ: Օրանժ մինչ հաստատուած չէր Թրանսվալի, եւ Բարեյոյսի գաղթավայրին Պոէրները այնքան հաւասարչէին երկու հարեւան Պոէրներուն հետ, մինչդեռ այսօր նոյն վիճակը չի տիրեր: Այդ, հարաւային Ափրիկէի մէջ անգլիական մեծ գաղթավայրի մը հաստատութիւնը քաղաքական այն տեսակ կազմութիւն մը առաջ պիտի բերէ, ուր Անգլիացիները մեծամասնութիւն պիտի չկազմեն, ունենալ, երբ խորհրդարանական դրութիւն մը ձեռք բերուի: Ցեղերու ասելութիւնը միշտ լուսն հանգամանք պիտի ունենայ, եթէ հոլանտական ցեղէ բնակիչները իրենց տարին դատարկող նկատուին եւ եթէ պատերազմին հետքերը չմնենացուին: Այդ պատճառով է որ խիստ կորովամբ քաղաքական քանի մը ամենատուրութիւններ հաստատած են պահպանելու կամ վերահաստատելու պատերազմէն առաջ տիրող քաղաքական բաժանումը, անչուշտ կարգ մը մեղմացումներով. նաեւ գերակշռութիւն մը տալով Անգլիոյ որ թոյլ տայ, ինքնօրէն կազմակերպութեանց զարգանալ, առանց վնասելու բրիտանական շահերուն: Հարկ չկայ հոս մէջ բերել կարգ մը լրագիրներուն ցուցադրած կարծիքներուն որոնք կրնայ ըլլալ որ պարզ ենդաթրութիւններ եղած ըլլան: Կ'երեւայ թէ տակաւին տնտիպ տարբերութիւն մը կայ Անգլիացիներուն պահանջածին եւ Պոէրներուն ընդունելու տրամադիր եղածներուն միջեւ: Առաջ հարաւ է որ բրիտանական կառավարութիւնը չտա կարեւորութիւն չի տար չափազանց լուսաւոր դաղափարներու:

ՀԱՆՏՈՒԹԵՆԱ ԼՈՒՐԵՐ

Պահ պատուիրակներուն Բրեթորիայեն մեկնումը. — Անգլիացի խաղաղասէրներու հաւերը. — Լորիեայն զինադադար մը:

Բրեթորիայէն չորեքշաբթի օրը Լոնտոն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պէտք պիտի ելլեն, առջի իրիկունը, Բրեթորիայէն ճամբայ ելեր են՝ պատերազմիկ Պոէրներուն հետ բանակցելու եւ հաշտութեան պայմաններու մասին համաձայնելու:

—Պ. Առքիթ, անցեալ ուրբաթ, Լոնտոնի մէջ քաղաքական ճառ մը խօսեցաւ, ընդլով որ խաղաղութիւնը հեռու չիրնար: Յարեց թէ հաշտութեան մասուցուելիք ամենէն մեծ ծառայութիւնն է լռութիւնը եւ հանգիստութիւնը, եւ թէ խաղաղութիւնը պէտք է վերջնականապէս ապահովուած ըլլայ բրիտանական գերակշռութեամբ, որ հարաւային Ափրիկէի մէջ երկու ազգամարդի ցեղերուն խաղաղասիրական գործը պիտի երաշխաւորէ: Քաղաքական ուրիշ ոմանք սրամիտներ ալ միեւնոյն սղլով կը խօսին: Լորտ Ասվրեն յայտարարից թէ առանց վասուզի կարելի է ամենէն մեծ ընդհանուր ներումը չարձակել Պոէրներուն, ինչպէս ժամանակին եղաւ Բանասացիներուն:

—Լոնտոնէն կը դրեն Քեօլնիշէ Զայթունկի թէ խորհրդարանական չրջանակներէ իր առացած տեղեկութիւններուն նայելով, այն դիւրութիւնները զոր Լորտ Քիչէնէր ընծայեց պոէր ներկայացուցիչներուն ընդունելութեան եւ դուտարեան մասին, անձնատուութեան խնդիրը ընդհանուրին հաւանութեամբ լուծելու համար, իբրեւ հետեւանք պիտի ունենան իրական զինադադար մը, վասն զի այդ բանակցութեանց միջոցին, որ երեք չաթի պիտի տեւէ, Անգլիացիներուն կողմէ որ եւ յարձակում տեղի պիտի չունենայ, բաւական է որ Պոէրները չիրնան բարձրել իրենց զինուորական կացութիւնը:

ԵՐԻԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սեւ-պատօճառական զեկոյց մը. — Վերանորոգման խնդիրը:

Վիեննական լրագիրները կիրակի օրուան իրենց թիւին մէջ հրատարակեցին Գերլիսէն հեռագիր մը, որ սա կէս-պաշտօնական զեկոյցը կը պարունակէր. — «Գերմանիոյ նախարարապետ գոն Պիւլով կոմսին վերջին ուղեւորութեան իրական արդիւնքը եղաւ է Երեւակ Զինակցութեան վերանորոգումը: Վերանորոգութիւնը՝ այսինքն երեք սէրութիւնց միջեւ դաշնակցութեան չարունակութիւնը, կատարուած իրողութիւն մըն է, թէեւ անոր վերաբերեալ պաշտօնագիրները տակաւին ստորագրուած չըլլան: Երեւակ Զինակցութեան վերանորոգումը՝ նախկին դաշնակցութեան կատարելապէս համապատասխանող տրամադրութիւններով կատարուած է: Միանգամայն կը կարծուի թէ առեւտրական դաշնագրութիւններն ալ միեւնոյն պայմանաժամով պիտի վերանորոգուին:» Ինչպէս յայտնի է, Երեւակ Զինակցութիւնը հիմնուած է երեք դաշնագրութեանց վրայ. առաջինը՝ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ, երկրորդը՝ Իտալիոյ ու Գերմանիոյ եւ երրորդը՝ Իտալիոյ ու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մաքսային սակացոյցը. — Ծրագրին ընթերցումը. — Համաձայնութեան մը հիմերը:

Պէրլինէն չաթի օրուան թուականով կը հեռագրեն Վիեննական լրագիրներուն թէ մաքսային սակացոյցը քննելու համար կազմուած խորհրդարանական յանձնաժողովին անդամներուն ոմանք կը կարծեն թէ ծրագրին առաջին ընթերցումը կարելի պիտի ըլլայ տարեսկզբի Հոգեգալուստի օրէն առաջ, նաեւ թէ լուսադրն տրամադրութիւններ կան այդ ծրագրին համար: Նախարարութեան հետ համաձայնութիւն մը պիտի գոյացուի սա հիման վրայ. — Ցանկաձեւողները տեղի պիտի տայ մեծ մասին նկատմամբ այն կէտերուն որոնց վրայ կը պնդէ նախարարութիւնը, որ իր կողմէ զիջողութիւն պիտի ընէ մէկ կամ երկու կէտերու մասին մանաւանդ դարձի մաքսին համար: Կը կարծուի թէ Հոգեգալստեան տօնէն քիչ առաջ, Գերմանիոյ խորհրդարանը իր նիստերը պիտի դադրեցնէ մինչեւ աշուն: Ուրիշն մաքսային սակացոյցին նկատմամբ համաձայնութիւն մը այնքան դժուար պիտի չըլլայ, ինչպէս զուշակած էին գերմանական քանի մը թերթեր:

ՄԱՐՇԱՆ ԴԵՊԱՊԵՏԸ

Ռուսիա կատարած ուղեւորութիւնը. — Նիխոլա կայսեր կողմէ ընդունելութիւնը. — Ռուսական ու Թրանսական բանակցութիւնները. — Ռուսիոյ գործունեութիւնը Մանչուրիոյ եւ Սիպերիոյ մէջ:

Մարշան գնդապետը, Մանչուրիոյ, Սիպերիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ երկու ամսուան ուղեւորութիւն մը կատարելէ ետքը, երբ Պերլին ժամանեց, իր տարուութիւնները հաղորդեց Կոլտաի ու Թանի թղթակիցներուն: Թրանսացի գնդապետը մեծարելի դրուատեց ռուսական բանակը, որ չատ մնդամներ իր ուղեւորութիւնը պատճառեն, հանգիստական արտայայտութիւններ բրած է Ֆրանսական բանակին նկատմամբ: Թրանսացի գեղացիները յարեց թէ Ռուսիոյ ու Թրանսայի բանակները եթէ վերադարձաբար իրարու այժ տան եւ միւնոյն նպատակին համար գործեն, իրենց դէմ ելլելիք թշնամին բնաւ չեն վախնար, ո՛վ որ ալ ըլլայ: Գնդապետը Զարին կողմէ ընդունելուն վրայ խօսելով ըսաւ. — «Երկու անգամ մեծ պատիւ ունեցայ Նիքոլա կայսեր ներկայութեան հետեւեալ պարագաներուն մէջ: Ապրիլ 7ի երկուշաբթի օրը Բեռերսբուրգի մէջ կը գիտէի անձնապահ զօրաբանդին մարդանները որոնք կը կատարուէին Զարին ներկայութեանը: Այդ միջոցին արքունեաց հրամանատար Պէքէնտորվ կոմսը ինձի մօտենալով ըսաւ. — «Հոս չէք կրնար կայսեր ներկայանալ, բայց Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեց ինձի ըսել ձեզի թէ հանդէսը ուսարեալուն պէս ճաշի կը սպասէ ձեզի պարտասն մէջ»: Պատասխանեցի այդ կայսերական հրաւէրին եւ մեծ պատիւը ունեցայ սեղանակից ըլլալու Զարին ու Զարուհիին որոնք իրենց մեծարանքները շնորհեցին ինձի: Հետեւեալ չաթի օրը կայսրը նայեն իր մօտ հրաւիրեց զիս եւ երկար ունկնդրութիւն մը շնորհեց ինձի: Ն. Վեհափառութիւնը ուրիշ շնորհք մըն ալ ըրաւ, Ս. Անդրէի սեղանակուս խաչը պարգեւելով ինձի: Ներքնա կայսրը բարձր հոգի մը ունի մասնչի մէջ սեռակ մեծ զգացումներու: Կայսրս հին ալ Ռուսիոյ ժողովուրդն է.»

Մարշան գնդապետը խանդավառութեամբ խօսեցաւ Մանչուրիոյ ու Սիպերիոյ մէջ Ռուսիոյն գործունեութեանը վրայ: Բարի-Արթուրէն Վլատիվոսթոք չմնացած երկաթուղիի գիծին վրայ խօսելով գնդապետը ըսաւ. — «Այդ գիծերը դեռ չեն նմանիր Սիպերիոյ գիծերուն. ուրիշ ընդարձակութիւններ չմնացած են եւ անոնց անհրաժեշտ ընծայած մեծամեծ ուշադրութիւնները զարմացուցած կը պատճառեն: Մոսքվայի, Սամարայի եւ Նոմնիի վրայ 900—1300 մէթր երկայնութեամբ թիւնելներ ու կամուրջներ կան: Գիծը հիմա ամբողջացած է եւ անոր միջոցաւ գաղթականներու առաղին թիւ մը կը դիմէ դէպի Վլատիվոսթոք: Ամառ դեռը, տակէ վերջը, կրտնոյացած է փոխադրութեան մէջոցի իր գլխաւոր դերը: Վագրաչարժը յայտարարած է չարձակուելնէ պրնք չատ անդամ կը պաշարուին ասադրյուններ: Որպէսզի, որ Մանչուրիոյ երկաթուղիի գիծերուն սիրոյն վրայ կը գտնուի, հետզհետէ մեծ քաղաք մը կ'ըլլայ: Երկու տարի առաջ գրեթէ ոչինչ ունէր Խարպին. բայց այսօր երկաթուղիի կայարանին շուրջը տասնչինգ հազար հոգի կը բնակին: Անկէ դիմ մը կ'երկարի դէպի Բարի-Արթուր եւ ուրիշ մըն ալ Նիքոլայեւսկի ուղղութեանէ դէպի հիւսիս: Խարարովքա եւ կամ Վլատիվոսթոք: Արեւմտեան կողմը երեւան կ'ելլէ անդսիպերիական հետ միացման գիծը: Երկաթուղիի այդ գիծերուն խարքանչիւր մէթրը վաթսուն քիլօ է, մինչդեռ Սիպերիա քսանչորս քիլօ երկաթեայ գիծեր միայն ունի, որոնք տակաւին, հետզհետէ պիտի փոխուին: Այդ գիծին վրայ բազմաթիւ կայարաններ կան, որոնց չասերը դիմուորական վարչութեան տակ կը գտնուին: Բոլոր կայարաններուն մէջ ռուս սպաները սեղաններ ուտէն եւ անոնց հետ բաժակներ պարպելինք Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ հաւար: Բարի-Արթուրի մէջ հանդիսաւոր մը կը տիրէ: Աշխարհ քաղաք մըն է որ խիստ արագ կը զարգանայ:» Մարշան գնդապետը ըսաւ նաեւ թէ Զինաստանի մէջ ամենէն աւելի Գերմանացիները հոմանիր են Ֆրանսացիներուն: Այդ զգացումը, յարեց գնդապետը, նոյն իսկ մինչեւ Գերմանիա տարածուած է: Մանչուրիա ալ չատուով պիտի զարգանայ, վասն զի բազմաթիւ ռուս գաղթականներ կը դիմեն հոն:

Գ. ԼՈՒԻԳԻՆ ՈՒԴԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուս նաւաբաժին մը. — Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ նաւաբաժիններուն հանդիպումը. — Ընդունելութիւնները:

Զարին հրամանով ռուս նաւատաժին մը, դեր-ծովակալի մը հրամանատարութեանը տակ ընդ առաջ պիտի երթայ Գ. Լուպէի ողջունելու բարեկամ ու դաշնակից ազգին նախագահը: Այդ նաւատորմին մէջ պիտի գտնուին կայս. թիւնապատ մը, եւ ֆրանսական ու ռուսական նաւային կայարաններ: Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ նաւաբաժինները իրարու պիտի հանդիպին Ռեվելի նաւամատոյտին բարեր: Նիքոլա կայսրը, զահաժառանգ Միխայիլ մեծ դուքսին եւ մեծ ծովակալ Ալէքսի մեծ դուքսին հետ, Քրոնշթատին Շքանշաններ զրօսանաւը պիտի նստի, ընդ առաջ երթալու ֆրանսական նաւաբաժինին: Կայսերական կառախումբ մը Զարը ու Գ. Լուպէին ուղղակի պիտի տանի Զարսքոյէ-Սէլոյի պալատը:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԲԱՒԱՐԻԱ

Ֆրանֆիւեռուս Զինակցութիւնը. — Կեսպաշտօնական յայտարարութիւն մը Ռուսիոյ կողմէ. — Ֆրանսական լրագիրներու կարծիքը. — Ռուսիոյ կնճռած փոխառութիւնը Գերմանիոյ մէջ:

Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ երկաթուղային յարաբերութեանց մասին հետեւեալ կեսպաշտօնական զեկոյցը հրատարակուած է ռուս կառավարութեան կողմէ. — «Վերջին տարիներս, 1901ի աշնան մասնաւորապէս, ֆրանսական կարգ մը լրագիրներ չատ ուրախ ձգտում մը ցոյց կուտային մեր քաղաքական հանձնայնութիւնը Ֆրանսայի հետ, հանակրական նկատումներու վերաբերեալ: Նոյն իսկ լուրջ յօդուածներու մէջ, ուր տակին վրայ երկարօրէն կը ծանրանան թէ Ռուսիա կը ջանայ օգուտ քաղել Ֆրանսայի հանակրութենէն, պարբերաբար դրամագլուխներ դանելու համար Բարիզի հարուստ հրապարակին վրայ: Այս առասպելներուն նեղ հայեցողներ ոչ միայն սակէ առաջ կիրառած փոխառութիւններն են, այլ եւ անոնցմէ կարծիքներ Ռուսիոյ վերաբերեալ երկաթեան ծրագիրներու մասին: Երբ Ֆրանսայի ծանօթ սեղանաւոր մը Բեռերսբուրգի գար, երբ Ռուսիոյ երկաթեան նոտարարութեան պաշտօնական մը Բարիզ ուղեւորէր, խիստ լրագիրները դրոյց կը հանէին թէ ռուսական փոխառութիւն մը կնքուելու վրայ էր, այս ատենս մանրամասնութիւններ ալ առաջ բերելով: Ամէն կողմէ Ռուսիոյ երեսին կը զարնէին թէ Ֆրանսայի բարեկամութիւնը կը չանագործէ եւ մեծաքանչ կերպով կը պարզէ Ֆրանսայի փոքր հասութաւորներու դրամները, որոնք իրենց խնայողութիւնները կը վատնեն ասոնց: Պարզապէս թերթերը, եւանդէ մղուած, այնքան հեռուները դացին որ սիրան առնչութիւններ հնարասել այդ անհիմն ենթադրութեանց եւ Ֆրանսիոյ հանդիսաւոր ցոյցերուն մէջեւ: Ի դիր երբեւ երիվերներու պաշտօնական թերթերը հեղգաբաներ կը հրատարակէին, ի դիր լուրջ հանդիսներ եւ լրագիրներ կը ջանային այդ զրոյցներուն անհիմն հանդամանքը ի վեր հանել: Հերքումները ա՛լ ուելի սառնամա մը կ'ըլլային նոր ենթադրութիւններ առաջ բերելու: Անտարակոյս, մամուլին այս պայքարը անոր եղած է Ֆրանսիոյ առաջ Զինակցութեան հոգատարութեան դիրքը խախտելու: Այս Զինակցութիւնը չի հանդիսիր միայն երկու ազգերը, երկու ժողովուրդները իրարու միացնող հանակրութեան վրայ, այլ երկու կողմերու կացութիւնը ապահովելու համար՝ հաւասարակշիռ դէպքերու առնն: Թէ Ֆրանսայի եւ թէ Ռուսիոյ համար անհրաժեշտ ա՛ր նպատաւոր է ան. իր դերը չատ մեծ է եւ չատ իրաւ ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնէ Եւրոպայի մէջ ուղղակի յարաբերութեանց եւ Ծայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն վրայ, այնպէս որ այդ Զինակցութիւնը, մեծ հաւասակարութիւն ունի երկու տարիներ դեռ եւս անասան մնալու: Կարդ մը լրագիրներու չատանգամութիւնները չեն կրնար անոր հիմը խախտել: Իրաւ է որ մամուլին այդ իրարանցումը ազդած է Ֆրանսիոյ բարեբարութեանց վրայ: Մէկ կողմէ, դրամատէրերուն հարստանալու ենթադրութիւնով, Ռուսիոյ անձնատուութիւնը վերաբերուած է պարզապէս թերթերուն չարունակական յարձակումներէն, որոնք մեզ կը ներկայացնեն ուրիշին հարստութեան աչք տնկած: Միւս կողմէն, այդ յոդուածները ու կչտամիտքները, որոնք, ժայռ ծակող կաթիլ մը ջուրէն աւելի ճշգրիտ տեղատարածի մէն էին, որ անդուլ, հոգ զանդուածով կը յառաջանար, Ֆրանսական ամէնէն հաստատակրնա մասերուն մէջ իսկ ան գաղափարը ներմուծելով թէ Բարիզի հրապարակէն դուռ ուրիշ տամէն հրապարակ դոցուած էր մեր առջեւ, մեր քաղաքական յարաշարութեանց պատճառաւ: Ինչպէս յայտնի է, Պերլինի մէջ հրապարակի հանուած ռուսական փոխառութեան յաջողութիւնը, տեղն տակնուվրայ եղաւ մեր վերջին փոխառութիւնը պէտք է մեծ զոհողութեամբ ընդունուի սէ միայն Ֆրանսական Զինակցութեան անտիկոզ բարեկամներուն կողմէ, այլեւ Եւրոպայի խաղաղութեան բաղձացող ամէն մարդու կողմէ: Այդ յաջողութիւնը լրագրա հաստատած է որ Ցրանսայի հետ մեր ունեցած բարեկամութիւնը արդեկք մը չէ բարւոք յարաբերութիւններ ստեղծելու ուրիշ տիրութեանց հետ: Նաեւ փայլուն կերպով ապացուցած է թէ Եւրոպա բայարձակ վրատանութիւն ունի Ռուսիոյ խաղաղասէր, բանաւոր ու կորովի քաղաքականութեան եւ անոր երկրական անդրդուելի կացութեան վրայ: Հետեւաբար, պէտք է ցրուին Ցրանսայի հրապարակագիրներու այն բոլոր մտահանգումները թէ իրենց հայրենակիցներուն դրամները ապահով վիճակին մեծ չեն. նաեւ պէտք է աչքի առնել ունենան սա անժխտելի նիւթական ապացոյցը թէ դրամական հաշիւներու եւ երթեւեկան նկատումներու վրայ չէ որ հիմնուած է այն միջազգային զինակցութիւնը, որ Եւրոպայի քաղաքական հաւասարակշռութեան հիմը կը կազմէ հիմա:»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Կ. Պոլսոյ վարքունիչ ատենին ընդհանուր դատախազ անուանուելու դատական նախարարութեան պատժական գործերու տեսուչ Մէմուտ պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Ազմի պէյ. ասոր ալ յաջորդեց Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին անդամներէն Նէճմէտտին պէյ: Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին անդամ անուանուեցաւ առեւտրական առաջին դատարանին առաջին քարտուղար Ճէմիլ պէյ:

ՎԻՆՇԻԹԿՐԱՅԻ իշխանուհին ու տիրոջինը, հիւրամեծար Անմէտ Ալի փաշայի հետ, երէկ, աւուրական դեսպանատան Թաւրուս պահականաւով պտոյտ մը կատարեցին Վոսֆորի մէջ եւ մինչեւ Սեւ ծովի բերանը գացին: Յետոյ Թարապիա ցամաք ելան ու դէս օրուան ճաշը ըրին Բեյճալա օթեկին մէջ: Թաւրուսի մէջ կը գտնուէին նաեւ Աւստրիոյ դեսպանը, խորհրդականը ու զինուորական կը ցորը: Իշխանը ու իշխանուհին ժամ 8½ին Բերա դարձան: Երէկ վերջը Աւստրիոյ դեսպանին հետ Պոլսոյ կողմը անցնելով այցելեցին Մեծ-Նուկան:

—Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ, վաղը, սեղան մը պիտի տրուի իշխանուհիին եւ իշխանին ի պատիւ:

—Իշխանը ու իշխանուհին, երէկ, իրենց այցելուները զրկեցին դեսպանատունները:

—Աւստրիական լրագիրները կ'ըսեն թէ Վինշիւկրացի իշխանը տիշխանուհին, որոնց համար ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսէն Թրիէսթ պիտի ուղեւորին Գորֆոզի ճամբով, մայրի վերջերը Բրաւա պիտի երթան եւ յետոյ Կրկի պիտի անցնին, ուր պիտի անցնին տեղուն ամառանոցը: Այդ տեղը ու անոր նշանաւոր պարտէզները նորոգուած ու զարդարուած են: Վենինգեանները նորոգուած են ամբողջապէս ռուսական արժեհաւորներու, որոնք լաւ երաշխաւորուած ու ապահով թղթերներ են, եւ ոչ ոք սոսկիմ մը կրնայցուցած է անոնցմէ: Աստանաբակ, Ֆրանսայի հետ մեր ունեցած յարաբերութեանց մէջ, Ֆրանսա եւ մենք պարտիք լոկորովին խոյս տալ քաղաքական չանելը խառնելէ երկրական ու տնտեսական չանելուն: Այսպէս, մեր եւ Ֆրանսայի մէջ մեր ունեցած ճշմարիտ բարեկամներուն պարտքին է վերջ մը տալ այն փորձերուն, որոնք վերջերս եղան, այդպիսի թիւրիմացութիւն մը առաջ բերելու: Անտարակոյս, մամուլին մեր դատաստանը կ'ընդունի նոր ենթադրութիւններ առաջ բերելու: Անտարակոյս, մամուլին այս պայքարը անոր եղած է Ֆրանսիոյ առաջ Զինակցութեան հոգատարութեան դիրքը խախտելու: Այս Զինակցութիւնը չի հանդիսիր միայն երկու ազգերը, երկու ժողովուրդները իրարու միացնող հանակրութեան վրայ, այլ երկու կողմերու կացութիւնը ապահովելու համար՝ հաւասարակշիռ դէպքերու առնն: Թէ Ֆրանսայի եւ թէ Ռուսիոյ համար անհրաժեշտ ա՛ր նպատաւոր է ան. իր դերը չատ մեծ է եւ չատ իրաւ ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնէ Եւրոպայի մէջ ուղղակի յարաբերութեանց եւ Ծայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն վրայ, այնպէս որ այդ Զինակցութիւնը, մեծ հաւասակարութիւն ունի երկու տարիներ դեռ եւս անասան մնալու: Կարդ մը լրագիրներու չատանգամութիւնները չեն կրնար անոր հիմը խախտել: Իրաւ է որ մամուլին այդ իրարանցումը ազդած է Ֆրանսիոյ բարեբարութեանց վրայ: Մէկ կողմէ, դրամատէրերուն հարստանալու ենթադրութիւնով, Ռուսիոյ անձնատուութիւնը վերաբերուած է պարզապէս թերթերուն չարունակական յարձակումներէն, որոնք մեզ կը ներկայացնեն ուրիշին հարստութեան աչք տնկած: Միւս կողմէն, այդ յոդուածները ու կչտամիտքները, որոնք, ժայռ ծակող կաթիլ մը ջուրէն աւելի ճշգրիտ տեղատարածի մէն էին, որ անդուլ, հոգ զանդուածով կը յառաջանար, Ֆրանսական ամէնէն հաստատակրնա մասերուն մէջ իսկ ան գաղափարը ներմուծելով թէ Բարիզի հրապարակէն դուռ ուրիշ տամէն հրապարակ դոցուած էր մեր առջեւ, մեր քաղաքական յարաշարութեանց պատճառաւ: Ինչպէս յայտնի է, Պերլինի մէջ հրապարակի հանուած ռուսական փոխառութեան յաջողութիւնը, տեղն տակնուվրայ եղաւ մեր վերջին փոխառութիւնը պէտք է մեծ զոհողութեամբ ընդունուի սէ միայն Ֆրանսական Զինակցութեան անտիկոզ բարեկամներուն կողմէ, այլեւ Եւրոպայի խաղաղութեան բաղձացող ամէն մարդու կողմէ: Այդ յաջողութիւնը լրագրա հաստատած է որ Ցրանսայի հետ մեր ունեցած բարեկամութիւնը արդեկք մը չէ բարւոք յարաբերութիւններ ստեղծելու ուրիշ տիրութեանց հետ: Նաեւ փայլուն կերպով ապացուցած է թէ Եւրոպա բայարձակ վրատանութիւն ունի Ռուսիոյ խաղաղասէր, բանաւոր ու կորովի քաղաքականութեան եւ անոր երկրական անդրդուելի կացութեան վրայ: Հետեւաբար, պէտք է ցրուին Ցրանսայի հրապարակագիրներու այն բոլոր մտահանգումները թէ իրենց հայրենակիցներուն դրամները ապահով վիճակին մեծ չեն. նաեւ պէտք է աչքի առնել ունենան սա անժխտելի նիւթական ապացոյցը թէ դրամական հաշիւներու եւ երթեւեկան նկատումներու վրայ չէ որ հիմնուած է այն միջազգային զինակցութիւնը, որ Եւրոպայի քաղաքական հաւասարակշռութեան հիմը կը կազմէ հիմա:»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Կ. Պոլսոյ վարքունիչ ատենին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ դատական նախարարութեան պատժական գործերու տեսուչ Մէմուտ պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Ազմի պէյ. ասոր ալ յաջորդեց Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին անդամներէն Նէճմէտտին պէյ: Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին անդամ անուանուեցաւ առեւտրական առաջին դատարանին առաջին քարտուղար Ճէմիլ պէյ:

ՎԻՆՇԻԹԿՐԱՅԻ իշխանուհին ու տիրոջինը, հիւրամեծար Անմէտ Ալի փաշայի հետ, երէկ, աւուրական դեսպանատան Թաւրուս պահականաւով պտոյտ մը կատարեցին Վոսֆորի մէջ եւ մինչեւ Սեւ ծովի բերանը գացին: Յետոյ Թարապիա ցամաք ելան ու դէս օրուան ճաշը ըրին Բեյճալա օթեկին մէջ: Թաւրուսի մէջ կը գտնուէին նաեւ Աւստրիոյ դեսպանը, խորհրդականը ու զինուորական կը ցորը: Իշխանը ու իշխանուհին ժամ 8½ին Բերա դարձան: Երէկ վերջը Աւստրիոյ դեսպանին հետ Պոլսոյ կողմը անցնելով այցելեցին Մեծ-Նուկան:

—Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ, վաղը, սեղան մը պիտի տրուի իշխանուհիին եւ իշխանին ի պատիւ:

—Իշխանը ու իշխանուհին, երէկ, իրենց այցելուները զրկեցին դեսպանատունները:

—Աւստրիական լրագիրները կ'ըսեն թէ Վինշիւկրացի իշխանը տիշխանուհին, որոնց համար ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսէն Թրիէսթ պիտի ուղեւորին Գորֆոզի ճամբով, մայրի վերջերը Բրաւա պիտի երթան եւ յետոյ Կրկի պիտի անցնին, ուր պիտի անցնին տեղուն ամառանոցը: Այդ տեղը ու անոր նշանաւոր պարտէզները նորոգուած ու զարդարուած են: Վենինգեանները նորոգուած են ամբողջապէս ռուսական արժեհաւորներու, որոնք լաւ երաշխաւորուած ու ապահով թղթերներ են, եւ ոչ ոք սոսկիմ մը կրնայցուցած է անոնցմէ: Աստանաբակ, Ֆրանսայի հետ մեր ունեցած յարաբերութեանց մէջ, Ֆրանսա եւ մենք պարտիք լոկորովին խոյս տալ քաղաքական չանելը խառնելէ երկրական ու տնտեսական չանելուն: Այսպէս, մեր եւ Ֆրանսայի մէջ մեր ունեցած ճշմարիտ բարեկամներուն պարտքին է վերջ մը տալ այն փորձերուն, որոնք վերջերս եղան, այդպիսի թիւրիմացութիւն մը առաջ բերելու: Անտարակոյս, մամուլին մեր դատաստանը կ'ընդունի նոր ենթադրութիւններ առաջ բերելու: Անտարակոյս, մամուլին այս պայքարը անոր եղած է Ֆրանսական Զինակցութեան հոգատարութեան դիրքը խախտելու: Այս Զինակցութիւնը չի հանդիսիր միայն երկու ազգերը, երկու ժողովուրդները իրարու միացնող հանակրութեան վրայ, այլ երկու կողմերու կացութիւնը ապահովելու համար՝ հաւասարակշիռ դէպքերու առնն: Թէ Ֆրանսայի եւ թէ Ռուսիոյ համար անհրաժեշտ ա՛ր նպատաւոր է ան. իր դերը չատ մեծ է եւ չատ իրաւ ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնէ Եւրոպայի մէջ ուղղակի յարաբերութեանց եւ Ծայրագոյն Արեւելքի դէպքերուն վրայ, այնպէս որ այդ Զինակցութիւնը, մեծ հաւասակարութիւն ունի երկու տարիներ դեռ եւս անասան մնալու: Կարդ մը լրագիրներու չատանգամութիւնները չեն կրնար անոր հիմը խախտել: Իրաւ է որ մամուլին այդ իրարանցումը ազդած է Ֆրանսական բարեբարութեանց վրայ: Մէկ կողմէ, դրամատէրերուն հարստանալու ենթադրութիւնով, Ռուսիոյ անձնատուութիւնը վերաբերուած է պարզապէս թերթերուն չարունակական յարձակումներէն, որոնք մեզ կը ներկայացնեն ուրիշին հարստութեան աչք տնկած: Միւս կողմէն, այդ յոդուածները ու կչտամիտքները, որոնք, ժայռ ծակող կաթիլ մը ջուրէն աւելի ճշգրիտ տեղատարածի մէն էին, որ անդուլ, հոգ զանդուածով կը յառաջանար, Ֆրանսական ամէնէն հաստատակրնա մասերուն մէջ իսկ ան գաղափարը ներմուծելով թէ Բարիզի հրապարակէն դուռ ուրիշ տամէն հրապարակ դոցուած էր մեր առջեւ, մեր քաղաքական յարաշարութեանց պատճառաւ: Ինչպէս յայտնի է, Պերլինի մէջ հրապարակի հանուած ռուսական փոխառութեան յաջողութիւնը, տեղն տակնուվրայ եղաւ մեր վերջին փոխառութիւնը պէտք է մեծ զոհողութեամբ ընդունուի սէ միայն Ֆրանսական Զինակցութեան անտիկոզ բարեկամներուն կողմէ, այլեւ Եւրոպայի խաղաղութեան բաղձացող ամէն մարդու կողմէ: Այդ յաջողութի

որ երկաթական նախարարութիւնէն այդ մասին տեղեկութիւն ուզից եւ պատասխան ստացաւ թէ նոյն կշիռները եթէ Փոդերանոցին կողմէ քննուին ու դրոշմուին, դժուարութեանց պատճառ պիտի ըլլան. ուստի աւելի աղէկ է որ օսմանեան, անգլիական ու ֆրանսական ոսկիներուն եւ քրիմիցներու սովորողներուն ու էկսերուն ծանալովը եօթը տեսակ տիրէմներ չենուին ցոյց տուող անոնց օրինական ծանրութիւնը, եւ դրոշմուին: Այդ տիրէմները յանձնուին Բաղաքապետութեան կշիռներու վարչութեան, եւ ըստ այնմ նոյն կշիռները ճշդուին: Պետական Խորհուրդը ընդունելի դատեց այդ առաջարկութիւնը եւ ըստ այնմ հարկ եղածը գրուեցաւ երկաթական նախարարութեան ու քաղաքապետութեան:

ԲԱՄՊԱԿ.— Անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութիւնը, օսմ. երկիրներու մէջ բամպակի մշակութիւնը աւելի զարգացնելու համար, որոշեց Եգիպտոսէն լաւ տեսակ բամպակի հունտեր բերել տալով ձրիաբար բաշխել երկրագործներուն:

ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԸ.— Ծանուցուեցաւ թէ նահանգներուն համար նորէն ոստիկաններ պիտի գրուին: Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ատոնց հետ նաբէն ոստիկան-զինուորներ ալ գրուին:

ՆԱԻԱՑԻՆ հաբիւբապետ Սալիհ պէյ, որդի Հիֆզի կուսակալ Անմէտ Բաթիպ փաշայի, կայս. Իրատէով Գերմանիա պիտի ղրկուի՝ գերմանական նաւատորմին մէջ մարզուելու համար:

ԲՈԼԷԲԱ.—Մէսթիէի մէջ քսան օրէ ի վեր քոլէրայէ դէպք չէ պատահեր:

ՊՈՑԱՃԷՐԳԻՐԻՆ մէջ հարանթի երեւան եկած ըլլալով, տեղւոյն յունական վարժարաններուն եւ տասերկու տուներու մէջ ապահեղումներ կատարուեցան:

ՏՈԲԻ-ԳԷՐԻՆԿ, որ կեղծաշկի չիաղեղը դած է, անցեալ շաբթու մայրաքաղաքս գտնուած մէջոցին, այցելեց Կիւլխանէի ախտաբանական հիւանդանոցը:

ՉԻՖԹԷԼԷՐԻ կայս. տղարակէն ինը ցուլեր պիտի ղրկուին Պրուսա, Պալքէսէր ու Էսկիշէհիր՝ արջառներու սեռը աղնուացնելու համար:

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.— Մանասդրի Բուլոնիա գաւառակին մէկ գիւղին մէջ Զիմմանուն յոյն մը որ հարիւր քառասունհինգ տարեկան է, դիւղէ գիւղ երթալով մուրացկանութեամբ կ'ապրի եղեր:

ԽՈՇՈՐ ԶՈՒԿ ՄԸ.— Վերին Վոսֆորի տաքանոցներուն մէկին մէջ, անցեալ շաբթու, խոշոր ձուկ մը խիտալով բուսական վնաս պատճառեր է: Այդ ձուկը երկուքուկէս մէթր երկայնութիւն ունի եւ մարմինը ամբողջովին ծածկուած է մազով: Քանի մը հոգիներ հազար երեք հարիւր դրուշի գներ են զայն՝ ցուցադրելու համար: Այդ ձուկը Գալատէն նաւակով Պոլիս տարուած ատեն այնքան չարժեր է որ քանի անգամ նաւակը ընկղմելու վտանգին ենթարկեր է:

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգսամ կ'իմանայ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանին մէջ, երէկ, առանց որ եւ է դիմադրութեան, սորագրուեր է սնանկացեալ Դրիգորեան Դրիգոր էֆ.ի մասին պատրաստուած քննութեան, որուն համաձայն ատոր պարտքերը հարիւրին քսան համեմատութեամբ պիտի վճարուին երկու անգամէն, եւ չորսական ամիս պայմանաժամով: Վճարումներն ալ երաշխաւորուած են:

ՀՐԴԵՀ.— Դալաթիոյ Բիւչիք Հէնտէք Թաղին մէջ, երէկ, տան մը երդիքէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով առաջքը առնել: Այդ տունը Թագսիմի մէջ նպարավաճառ Եորկիի սեպհականութիւնն է եւ Էրզինի անունն կնոջ մը կողմէ վարձուած: Կ'ըսուի թէ տունին մօտ գտնուած նպարավաճառի խանութի մը ապահովագրուած է, ուրկէ կը հետեւցուի թէ, կը'սէ Իգսամ, կրակը դիտմամբ ձգուած ըլլայ: Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ:

ԱՏԱՆԱՅԻ տէֆթէրտար Իպրահիմ էֆ. երէկ, մայրաքաղաքս ժամանեց:

ՍԱՎՈՆԱՅԻ օսմ. հիւպատոս Օսման Նուրի էֆ.ի երեք ամսուան արձակուրդ որուեցաւ:

ՆԻՑՏԷԷՆ կը գրեն թէ վերջերս տեղացած ձիւնը մէկ կանգուն բարձրութեան հասեր է:

—Նեյսէի մէջ, այս տարի, հունձքերը առատ պիտի ըլլան:

ԲՈՎԱԼԱՑԷՆ չաբաթ օրուան թուականով կը գրեն Մոնիդէօրի.—«Կէս գիշերէն երկու ժամ եւաքը քանի մը չարագործներ պաշարեցին Թանիտրոմոսի ներկայացուցիչ եւ Թրէէսթէի Ս. տի Տէ-Բէթրիս վանատան գործակալ Պ. Թրիսթաֆիլովի տունը, եւ պատուհանէն երկու հարիւր ոսկի պահանջեցին: Պ. Թրիսթաֆիլով պատասխանեց թէ դրամարկղը վանատան մէջ է, եւ եօթը ոսկի պարտնակող ծրարիկ մը վար նետեց: Չարագործները առին այդ դրամը, միանգամայն փորձելով խորտակել տանը դուռը: Կիներու պոռալէն, չարագործները փախան, վախնալով որ թաղեցիները իրենց վրայ կը յարձակին:»

ՇՈՒՄԼԱՑԷՆ կը գրեն.—«Կը յիշուի թէ հրեայ սպայ մը՝ Մորէնօ Կրաչիանով մէկ քանի ամսուան բանտարկութեան դատապարտուած էր, սուրով զարկած ըլլալուն համար մարդու մը գլխին: Այդ մարդը, որ դէշ անցեալ մը ունի, միշտ մահուան սպառնալիք կ'ընէր նոյն սպային: Սոֆիայի զինուորական ատեանը բեկած էր այդ վճիռը. հետեւաբար դառը նորէն տեսնուեցաւ Թրնովայի մէջ: Դատարանը նկատելով որ Մորէնօ Կրաչիանով ինքնապաշտպանութեան համար գործած է ոճիրը, անպարտ արձակեց զայն:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ առեւտրը, անցեալ օր, դատեց Շիլէցի Լազ Աւասիլօզլը Նիքոլա անուն անձը՝ 23 տարեկան, որ անցեալ յունիսին իր նշանածը՝ Բաթէրինան ապանած էր դաշոյնով: Հարցաքննիչ դատաւորին տեղեկագիրը եւ ամբաստանողիրը կարդացուելով պարտնակութիւնը հաղորդուեցաւ Նիքոլայի, որ յայտարարեց թէ ինք այդ տեսակ ոճիր մը գործած չէ: Նախագահը ամբաստանեալին յիշեցնել տուաւ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըրած յայտարարութիւնները թէ Բաթէրինայի հետ նշանուած ըլլալով, աղջկան մայրը եւս ըրած էր նշանը, որով յարաբերութիւնին դադրած էր, թէ օր մը գիւղին արտերուն մէջ Բաթէրինա ուրիշ աղջիկներու հետ պրած ատեն, Տիմիթրի անուն մարդ մը զինքը ծաղրեր է՝ ըսելով որ եթէ ինք ըլլայ կը դաշնէ, եւ թէ Նիքոլա այդ հեգնութիւնէն զայրացած դանակ մը առնելով զարկեր է Բաթէրինան: Նախագահը հարցուց ամբաստանեալին թէ այդ ըսածները ինչու տիտա կ'ուրանայ: Նիքոլա պատասխանեց թէ ատոնց ամէնքն ալ սխալ դրուած են եւ թէ այդ միջոցին զինքը ծեծեր ու վրան ճնշում բանեցուցեր են, սակայն այդ պարագան չի կրնար հաստատել: Բաթէրինայի մօրը յայտարարութիւնը լսուելէ, բժշկական տեղեկագիրները կարդացուելէ, վկաները եւ պաշտպան վաստակաւորը լսուելէ ետքը, դատարանը մեղապարտ ճանչցաւ Նիքոլան եւ դատապարտեց զայն տասնչինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան:

ՈՒԶՈՒՆ ԶԱՐԾԻՒ կողմը օրօրոց չինող Սալիհի խանութին աչակերտը՝ Մէհմէտ, երէկ, վէճի բռնուելու իր ընկերոջը հետ՝ Հիւսէյին, 13–14 տարեկան: Վէճը կռուի փոխուելով, Մէհմէտ ձեռքը բռնած բարակ սղոցը մխեց Հիւսէյինի ձախ թեւը: Սղոցին ծայրը սուր ըլլալով դատակին միւս կողմէն դուրս ելաւ: Մէհմէտ զղջալով փարեց դուրս քաշել սղոցը, բայց մէջտեղէն կտրելով կէսը Հիւսէյինի թեւին մէջ մնաց: Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ բժշկական դերձողութիւն կատարուելու համար:

ԹՐԱՄՈՒԷԻ քոնթրոլներէն Բէթրո, առջի գիշեր, Պէշիքթաշի մէջ իր տունը դացած ատեն, Իսմայիլ անուն մարդ մը, թրամուէի նախկին առնտակ ծախող մը, Բէթրոյի վրայ յարձակեցաւ ու դաշոյնով վիրաւորեց զայն կռնակէն: Իսմայիլ ձերբակալուելով բան մը չի լսեցուց համար գործած էր ոճիրը, վասն զի Բէթրո իր վարուելուն պատճառ եղած էր:

ԹԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐԲԵՐԸ, մարքի եւ մարմնի չափազանց յոգնութիւնները, զեղծումներն ու քնաստութիւնները այժէ կը ձգէն մարդը, մարմինը կը սկարացնեն, ջիղերը կը թուլցնեն ու անտամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները: Արիւնը ջիղերը, ոսկորներն ու կղմտուածքը զօրացնելու եւ վատաժութեան ու սկրոբութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օվօ-Լէցիթին Պելլօն նորագիւտ գեղը, որ ամէն մեծ դեղարանները կը գտնուի:

ԿԵՂԾ ԲԱՂԱԲԱԿՐՈՒԹԻՒՆը չատ մը յոռի արդիւնքներ առաւ, որոնց ամէնէն վնասակարն ու սնոցերն է ջղային հիւանդութիւնը: Այսօր ամէ մարդ՝ տարբեր ձեւերու տակ՝ ենթակայ է ջղային հիւանդութեանց ու եւ է սեսակին. փափկակազմ կիներ մանաւանդ՝ ընտա զերծ չեն մնիկ: Դիւրագրգռութիւն, անքնութիւն, կէս գլխու ցաւ, սրտի փոփոխում, մարելիք, քնաջրկութիւն, իսթերի, սիաթիֆ եւն. եւն. արդիւնք են ջղային հիւանդութեանց, զորս հիմնապէս եւ ապահով կերպով կը բուժէ ՎԱԼԻԷՌԵԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԼԻՒԼՕ անուն դեղը, որ կը ծախուի ամէն տեղ:

ԱԿՌՈՆԵՐՈՒ ԿՍԻԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆը.— Ակռներու չդոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը ամեւացնէ: Առանց լաւ ակռներու, ընաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան ընաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, եւ առանց առողջութեան ինչ է կեանքը:— Ուրեմն խորհուրդ կուտանք առանձնազուրկ անձերու դիմել Տոքթ. Պառիլ, մէկ առանձնայոյժը որ երկու անդամին կրնայ տեղը դնել երերուն եւ անդամնակռաները արհեստական ամենաղեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եւ այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն:

Անոնց փոխուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տոքթ. Պառիլ լիովին գոհ մնալու համար: Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն՝ եւաքը միայն պիտի վճարէ:

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը.ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը:

VIN DE PEPTONE

Ամէն անոնք որ տունէն դուրս կը ճաշեն յաճախ, իրենց սնունդքը կը յոդնեցնեն համեմներու եւ փոփիկաշաղ կերակուրներու չափազանց գործածութեամբ, լաւ կ'ընեն վեն տը Բէրքօն տը Շաբոքօն առնելով, որ կը կանոնաւորէ մարսողութիւնը եւ առաջը կ'առնէ ստամոքսային հիւանդութեանց:

Ազգային Լուրեր

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանը, ինչպէս ուրիշ տարիներ, այս տարի ալ բարեհաճեցաւ Զատիկան ոսնի առթիւ 50,000 դրուշ շնորհել Պատրիարքարանի մատուցին: Դատական նախարարութիւնը մասնաւոր գրով մը հաղորդեց, երէկ, Կայս. այս շնորհը Ս. Պատրիարքին՝ որ շնորհակալութեան գիր մը պիտի մատուցանէ Կայս. Պալատ:

Վեհ. Սուլթանը, Զատիկի ոսնին առթիւ 25,000 դրուշ ալ շնորհած է Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանին: Դատական նախարարութիւնը, երէկ յատուկ թէղեգրեով մը Տ. Իսմոնուէլեան Ս. Պատրիարքին հաղորդեց կայս. այդ շնորհը:

—Այսօր, Աւագ հինգշաբթի ոսնին առթիւ, Պատրիարքարանի դիւանները փակ կը մնան:

—Ս. Պատրիարքը, այսօր, կը նախագահէ Մայր-եկեղեցիի մէջ կատարուելիք եկեղեցական արարողութեանց եւ իրիկուան ալ ներկայ կը գտնուի Ոտնլուայի արարողութեան:

—Պատր. Փոխանորդ Տ. Դարբիէլ եպիսկոպոս, երէկ, ընկերակցութեամբ Տէր-բան էֆ. Տ. Ներսէսեանի, Կայս. Պալատ գնաց, եւ Ս. Բարուղար Վսեհ. Թահսին պէյի միջոցաւ շնորհակալութիւն յայտնեց յառաջ Կայս. Դատոլիպ, թէ իր ստացած պատուանշանին եւ թէ Աւաղնորդներուն, Բաղաքական Ժողովի անդամներուն եւ Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն շնորհուած ասիճաններուն եւ պատուանշաններուն համար:

—Կեսարիայէն մեզ կը գրեն թէ Ս. Կարապետ վանքին մէջ երկու տարի է վեր սկսուած վարժարանին շինութիւնը գրեթէ կիսովին յաւարտցած է: Վաղահաս ձմրան պատճառաւ շինութիւնը դադրեցուցած ըլլալով, վերջերս նորէն սկսուեր է: Կը յուսացուի որ մինչեւ յառաջիկայ հոկտեմբեր աւարտ վարժարանին կատուցումը, որուն նախաձեռնութիւնը ունեցած է Վիճակին բարեջան Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեան, որ իր թեմին բարոյական ու նիւթական զարգացման համար որ եւ է ջանք չի խնայեր:

—Օրթագիւղի Թաղ. Խորհուրդը կը պատրաստուի հարկ եղած ձեռնարկները ընել, որպէս զի Սարբաթ Յակոբեանի վաղքանները բաժինը ապահովուի: Նոյն իսկ դիմում պիտի ըլլայ Եվգենի Միւֆֆթիթիւլեան, վաղքնոցին մէջտեղ հանուելու եւ քննուելու համար: Այդ վաղքը 150–200 կոռ կալուած ունի եւ հարիւ տարին մէկ քանի ամիս ջուր հայթայթող աղբիւր մը կը պահէ գիւղին մէջ:

—Նիկոմիդիոյ անգլիական հիւպատոսին մայրը վերջին օրերս մեռնելով, մեր Առաջնորդ Արշակունին կողմէ, յաղարկաւորութեան հանդիսին ներկայ գտնուեր է Տ. Ոսկի քահանայ Պիպիեան, որ կայարանին մէջ հոգւոյ աղօթքը կարդացեր է: Հիւպատոսը շնորհակալութիւն յայտներ է եղած պատուին համար:

—Եղեսիոյ Կարմանդ գիւղի հարուստ եւ միջին դասակարգերու պատկանող աղգայիներու միջեւ, Ս. Դէորգ աղբիւրի ջրին սեպհականութեան խնդիրը կը յուզուէր երկար տարիներէ ի վեր: Միջին դասակարգը վերջերս դիմեր է նորընտիր կառավարիչ Բէգիթի պէյի, ջուրի բաժին խնդրելով: Ն. Վանմութիւնը կառավարական յանձնաժողով մը կազմած էր, անդամակցութեամբ Վիճակին Առաջնորդին, արդարութիւնը երեւան հանելու համար: Սակայն, կառավարիչը ի վերջոյ դադրեցնել տալով յանձնաժողովին աշխատութիւնները, խնդրին կարգադրութիւնը յանձնած էր Առաջնորդ Առնոնիա վարդապետին, որ ինքն ալ ջրատէր է: Տ. Առնոնիա վարդապետ Առաջնորդական կանչելով Կարմանջիները, Բաղաքական Ժողովին ներկայութեամբ, սկսեր է զբաղիլ այդ ջրի խնդրով: Առաջնորդարանը իր տեղեկագրերը պիտի մատուցանէ կառավարիչ պէյին:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԻ

Ամենս. Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Զատիկ ոսնին շնորհաւորութեան պաշտօնական այցելութիւնները պիտի ընդունի նոյն ոսնի երկրորդ օրը, Երկուշաբթի, Ապրիլ 15, ժամ 6½ին, Աղդ. Պատրիարքարանի մէջ: (Կնիք)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 23 ապրիլ.—Բիւդերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ կրթական նախարար Պ. Վանոնովսքի հրաժարական մատուցեր է Զարին, որ ընդուներ է:

ՍՈՖԻԱ.—Պուլկարիոյ նախարարապետը, որ Բիւդերսպուրգէն վերադարձաւ, յայտարարեր է իր բարեկամներուն թէ Բարլզի պանքանոտուն Բիւդերսպուրգի դանուող ներկայացուցիչներուն հետ համաձայնութիւն մը դայանէն:»

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Պոէրական չրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ հաշտութեան բանակցութիւնները խղճած են Անգլիոյ կառավարութեան ընթացքովը, որ չէ ուզած զիջողութիւններ ընել թէ՛ ընդհանուր ներման եւ թէ անկախութեան խնդիրներուն համար: Պ. Բրիւիէրի բարեկամները կ'ըսեն թէ վստահ են որ Անգլիացիներուն եւ պոէր պետերուն միջեւ բանակցութիւնները երեք չաբաթէն պիտի չվերսկսին: Պոէր պետերուն մեկնումը ցոյց կուտայ թէ հաշտութեան համար եղած ջանքերը չեն յաջողած, վասն զի պոէր պետերը վստահ են որ իրենց զինուորները եւ պոէր ազգը բացարձակապէս որոշած են ազատ կերպով ընդդիմանալ Անգլիոյ պահանջումներուն՝ վերոգրեալ երկու դէպերու մասին:

ԲԱՐԻԶ.—Վարչական յանձնաժողովը որ Սիկնոբիլվիլի յորդանքի հանդէսները սարքեց, հրատարակեց լեռ մեծ վիպագրին համար կատարուած հանդանակութեան արդիւնքը: Հնչուն դրամով 76,133 բուպլի հաւաքուած է՝ զանազան առարկաներէ եղած նուէրներն ալ աւելցնելով ընդհանուր գումարը կը հասնի 107,133 բուպլիի:

ԺԱՄԱՆԵՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Հարիւրամեաներու ակումբը.—Այս ակումբը՝ որուն կրնան անդամակցիլ միմիայն հարիւրամեաները, վերջերս յանձնաժողով մը կազմեր է, որ պաշտօն ունի փնտռելու աշխարհիս ամէնէն տարիքոտ անձը, պատուակալ նախագահ ընելու համար զայն: Շատ մը հետաքննութիւններէ յետոյ՝ Ռուս մը գտնուեցաւ, որ կ'երեւայ թէ ամէնէն տարիքոտ մարդն է: Այս անձը՝ Մոսքուայի բնակիչներէն, Եռայի Ռոսքովսքի կ'անուանուի եւ 136 տարեկան է: Աչքերը լաւ կը տեսնեն, բայց կը դարմանայ իր ականջներուն ծանր լսելուն համար: Շատ կը ծխէ, բայց քիչ կը խմէ: Իր ամբողջ կեանքին մէջ թեթեւ տկարութիւն մը իսկ չէ ծիսխոսի մնացեալաձառը: Նկատելով որ այդ փոխառութեան պայմանները տակաւին կարելի է ճշդել, ոնոր ծրագիրը պիտի չկնայ ներկայացուցիչ Սոպրանովի յառաջիկայ նիստին, որ Զատիկն եւաքը տեղի պիտի ունենայ:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՍ. ՀԷ, 23 տարիլ.—Հղանսայի թագուհին վիճակը աւելի լաւացեցաւ:

ԲԵՆԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Զարը պիտի պահանջէ Ռուսիոյ կրթական նախարար Պ. Վանոնովսքիէն որ եւս աստնէ իր հրաժարականը:

ԲԱՐԻԶ.—Բեղերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ կրթական նախարարը հրաժարական տուեր է: Անոր յաջորդ կը նշանուի Պ. Զէնկէր:

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութիւնները կը խստանան: Եկեղեցական նախարարը պիտի փոխէ Սպանիոյ պանքային վերաբերեալ օրինագիծը:

ՎԻԵՆՆԱ.—Աւստրիոյ պատերազմական նախարար Պ. Բրիկհամէր հրաժարեցաւ,

ՊԷՐԼԻՆ.—Կէս-պաշտօնական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Գերմանիա որոշեր է զօրացնել չինական ջուրերուն մէջ ունեցած իր նաւատորմը, որպէս զի ֆրանսիացիներ ու անգլիացիներն որ եւ է միջադէպ չծագի:

ԲԱՐԻԶ.—Պրէսթի քաղաքական Խորհուրդը հայկերոյթ մը պիտի տայ, որուն պիտի հրաւիրուին Ֆիլիպիքէրի 296 քաղաքապետները եւ քաղաքային, զինուորական եւ ծովային իշխանութիւնները: Պ. Լուպէ պիտի նախագահէ այդ հայկերոյթին, որուն ներկայ պիտի դտնուին նաեւ նախարարները:

ՀՌՈՄ.— Անգլիական, գերմանական, աւստրիական եւ իտալական թերթեր քանի մը օրէ ի վեր կը ծանուցանեն թէ Երբեակ Զինակցութիւնը վերանորոգուելու վրայ է: Իտալիոյ նախարարական լրագիրը՝ Բաբիքաթի այս առթիւ հետեւեալը կը գրէ որ Իտալիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատարին կողմէ հաղորդուած բլլալու երեւոյթը ունի: Այդ տաղերը նոյն կը հերքեն այն լուրը թէ Երբեակ Զինակցութիւնը կազմալ սէրութիւնները իրենք որոշած ըլլան դաշնակցութեան պայմանամարը աւարտելէն առաջ իրարու տեղեկութիւն տալ: Քաբիքաթի կը յարէ.— «Ինչպէս երբեմն ըսած ենք, դաշնակից սէրութիւնները ազատ են այդ դեկոյցը ընելու մինչեւ վերջին վայրկեանը. այսինքն՝ մինչեւ 1903ի մայիսը: Ուրեմն կառավարութիւնները ժամանակ ունին լսելու այդ մեծ խնդիրը: Այդ է որ դաշինքները հիմա կ'ընեն, առանց հապճեպի, եւ առանց պէտք մնալու որ Գերմանիոյ նախարարապետը պարտաւորուի Վիեննա երթալ՝ երեւակայական դժուարութիւնները կարգադրելու: Հաստատապէս կը կարծենք թէ Իտալիա ընաւ պիտի չմասնի իր քաղաքական ուղղութիւնը. մնաց որ պատճառ մը ալ չենք տեսներ այդպէս ընելուն: Հաճոյանան ենք որ Երբեակ Զինակցութիւնը պիտի վերանորոգուի, բայց ո՛չ այսօր եւ ոչ ալ վաղը, այլ երբ ժամանակը դայ այդ գործը կատարելու եւ երբ այդ դաշնակցութեան վերանորոգմանը հետ առնչութիւն ունեցող բոլոր դժուարութիւնները կարգադրուին: Հիմա իշխանութեան վրայ դտնուող քաղաքական մարդերը միչտ յայտարարած են թէ քաղաքական դաշնադրութեանց վերանորոգումը կախում ունի կեդրոնի սերութեանց հետ առեւտրական համաձայնութիւն մը դայանելէն:»

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Պոէրական չրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Հաշտութեան բանակցութիւնները խղճած են Անգլիոյ կառավարութեան ընթացքովը, որ չէ ուզած զիջողութիւններ ընել թէ՛ ընդհանուր ներման եւ թէ անկախութեան խնդիրներուն համար: Պ. Բրիւիէրի բարեկամները կ'ըսեն թէ վստահ են որ Անգլիացիներուն եւ պոէր պետերուն միջեւ բանակցութիւնները երեք չաբաթէն պիտի չվերսկսին: Պոէր պետերուն մեկնումը ցոյց կուտայ թէ հաշտութեան համար եղած ջանքերը չեն յաջողած, վասն զի պոէր պետերը վստահ են որ իրենց զինուորները եւ պոէր ազգը բացարձակապէս որոշած են ազատ կերպով ընդդիմանալ Անգլիոյ պահանջումներուն՝ վերոգրեալ երկու դէպերու մասին:

ԲԱՐԻԶ.—Վարչական յանձնաժողովը որ Սիկնոբիլվիլի յորդանքի հանդէսները սարքեց, հրատարակեց լեռ մեծ վիպագրին համար կատարուած հանդանակութեան արդիւնքը: Հնչուն դրամով 76,133 բուպլի հաւաքուած է՝ զանազան առարկաներէ եղած նուէրներն ալ աւելցնելով ընդհանուր գումարը կը հասնի 107,133 բուպլիի:

ԺԱՄԱՆԵՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Հարիւրամեաներու ակումբը.—Այս ակումբը՝ որուն կրնան անդամակցիլ միմիայն հարիւրամեաները, վերջերս յանձնաժողով մը կազմեր է, որ պաշտօն ունի փնտռելու աշխարհիս ամէնէն տարիքոտ անձը, պատուակալ նախագահ ընելու համար զայն: Շատ մը հետաքննութիւններէ յետոյ՝ Ռուս մը գտնուեցաւ, որ կ'երեւայ թէ ամէնէն տարիքոտ մարդն է: Այս անձը՝ Մոսքուայի բնակիչներէն, Եռայի Ռոսքովսքի կ'անուանուի եւ 136 տարեկան է: Աչքերը լաւ կը տեսնեն, բայց կը դարմանայ իր ականջներուն ծանր լսելուն համար: Շատ կը ծխէ, բայց քիչ կը խմէ: Իր ամբողջ կեանքին մէջ թեթեւ տկարութիւն մը իսկ ունեցած չէ: Իր ընտանիքին մէջ երկարակեցութիւնը ժառանգական է եւ իր հայրը 120 տարեկան մեռած է: Ամէնէն ծեր կինն է Ամերիկա հի մը, 117 տարեկան, Տիկին Նանսի Հոլլիֆիլտ: Ամէնէն ծեր Անգլուհին է Տիկին Մարկարէթ Նեվ, 109 տարեկան: Իր բոլոր կարողութիւնները կը պահէ եւ քիչ անգամ ակնոց կը դնէ կարդալու համար, բայց պրոյտած միջոցին գաւազան կը գործածէ:

Հարիւրամեաներու ակումբին անդամները զուարթ անձեր են, որոնք լաւ կը քալեն եւ լաւ կը տեսնեն: Օրինակի համար, Պ. Ճէյմս Ռայ, որ հարիւր երկու տարեկան է, եւ շատ լաւ կը յիշէ Վաթերլոյի ճակատամարտը, որուն մասնակցած չէ սակայն: Մատրամանութիւնները իմացած է վերջերս՝ որոնք իր հօր կառքովը Տուվրէն Բէնթբրոյրի կը փոխադրէին: Ուրիշ մը Պ. Ճորճ Սիմիս, հարիւր երեք տարեկան է եւ որ շատ հեռատես է գիտական եւ արուեստագիտական յառաջդիմութեանց: Իր ամէնէն մեծ հաճոյքն է ինքնաշարժ կառքով շրջագայիլ եւ շատ կը յաւի հեծելանիւ չկարենալ զործածելուն: Տիկին Սմիթ հարիւր հինգ տարեկան է: Ինը զաւակ ունի, որոնցմէ ութը եօթանասնամեայ մեռած են: Հիմա մէկ աղուրի զաւակ մը ունի քովը որ իր բեռնիմէնն է, 85 տարեկան Բենիամին մը:

Պ. Զարլզ Բիչարտս հարիւր երկու տարեկան է եւ հաղիւ վարժանոցէն կ'երեւայ, երկու տարիէ ի վեր միայն ետ կը կենայ ամէնն առտու ձի հեծնելէ: Հիմա, ամիսը մէկ կամ երկու անգամ ձի կը հեծնէ: Միչտ ծաղիկ մը անցուցած է իր լանջակին վրայ եւ չատ կը ծիսէ: Վաթերլոյի ճակատամարտին մասին, Ուելլինկթընի սպայակոյտին մէջ կը գտնուէր: Լաւ քաղաքացի, կը պարծի թէ 1832էն ի վեր միչտ քուէարկութեանց մասնակցած է: Հարիւրամեաներուն թերեւս ամէնէն հնագրքրաչարժն է Տնէրէր անուն մէկը, հարիւր չորս տարեկան: Գնչու մըն է որ իր վաչկատան կեանքէն հրաժարած է՝ իր հարիւրամեակին տարեդարձին օրը: Տղայութիւնէն ի վեր ոգելից ըմպելի կը գործածէ եւ յաճախ կը գինովնայ: Իր ամէն կարողութիւնները պահած է եւ գաւառի ու ակնոցի պէտք չունի ինքը: Յատակ ձայնով կ'երգէ: Իր մայրը, որ գնչուներուն պետն էր, հարիւր ութ տարեկան մեռած է: Իր զաւակներէն մէկը՝ ութսուն երեք տարեկան, միչտ քովը կը գտնուի, այս վերջինը չատ կը սիրէ պարել, երբ տաքիր ներկայանայ:

* * *

Մուրացիկին ժառանգութիւնը.—Բարիզի չրջակայ փողոցներէն մէկուն մէջ վերջերս բազմաթիւ անձեր հանխոնուած էին խեղճ կերպով հագուած մարդու մը չարչը, որ գետին ինկած էր անդգայ: Խեղճը անօթութենէն կը մեռնէր: Ներկայ անձերէն մէկը իսկոյն մօտակայ ճաշարան մը վազեց եւ ապուր բերաւ, զոր թշուառը անդայթարար խմեց: Քիչ մը այժ առնելով՝ մարդը ժամանաւ իր պատմութիւնը կրցաւ ընել: Բիլա Շմալկրանֆի կը կոչուէր, 29 տարեկան, Թան (Ալզաս) ծնած: Օտար կամաւորներու գունդին մէջ ծառայած եւ Մատակասքարի պատերազմին մասնակցած էր, որուն չդանչանն ալ արդէն կը կրէր իր վրայ: Երկու տարի առաջ, զինուորութիւնը ձգելով՝ Ֆրանսա եկած եւ քիչ մը ատեն Նանսիի մեծաղի գործարանի մէջ աշխատած էր: Օր մը զինքը ճամբու դրած էին եւ Շմալկրանֆի պարապուրուր էր քաղել քաղաք պարսիլ եւ պղտիկ գործեր ընելով հացին սակը հանել: Այս ձմեռ, ցնդղատապէ բռնուելով խեղճ մարդը երեք ամիս հիւանդանոց մնացեր էր: Հիւանդանոցէն ելլելուն, առանց սակի եւ տեղ մնացած, դէպ ի Բարիզ ճամբայ եղած էր, գործ գտնելու համար, սակայն ոյժը ապաւելով քաղաքէն քանի մը հարիւր մէթր անդին ինկած էր: Զինքը չրջապատողներուն մէջէն պարսն մը, սեւագլեան, սպիտակ օձիքով եւ մաքուր դլխարկով, մօտեցաւ եւ խօսքը Շմալկրանֆի ուղղեցաւ ըսաւ.

—Միւսիոնարի մէջ տարաբաղդ ազգական մը ունի՞ք:

—Այո՛, պատասխանեց խեղճ մարդը ապշած, բայց ինչո՞ւ համար այդ հարցումը կ'ընէք:

Նոտարը — վասն զի իր խօսակիցը Բարիզէն նոտար մին էր— պարսն Բ., որ Շմալկրանֆիի լուր առաւ թէ Միւսիոնարի տարաբաղդարծին միակ ժառանգորդն էր, վասն զի այս վերջինը ինքնաշարժ կառքի մը մէջ երթեւեկած միջոցին տարիի մը հետեւանքով մեռած էր: Միւսիոնարի նոտարը պարսն Բ.էն խնդրած էր որ այս ժառանգութեան տերը գտնել, որ 283,000 ֆր.ի կը հասնէր: Դիպուածը այնպէս բերաւ որ նոտարը, որ թաղումէ մը կը դառնար եւ անդատնելի ժառանգորդը իրարու հանդիպին: Շմալկրանֆի նոտ կարծեց թէ իր խօսակիցը զինքը ծաղրել կ'ուզէ, բայց յետոյ ըստուծին ճշմարտութեանը հաւատաց: Նոտարին հետ գնաց եւ նոյն իրիկուն իսկ վերսանին իր այցելքը դտած եւ մաքուր հագուած Միւսիոնարի մեկնեցաւ, երկինքէն ինկած այս ժառանգութեան տիրանալու համար:

* * *

100,000 Ֆր. վարձք... վեց շաբթուան համար. — Պ. Բեայիլօսը Բէյտ, որ էստարա Էլ թաղադրութեան հանդէսին ներկայ պիտի դտնուի Մ. Նահանգաց կողմէ, տարեկան 860,000 ֆր.ի հաշուով՝ վեց շաբթուան համար վճարեց յարկատեղի մը, ուր պիտի բնակի Լոնտոն դտնուած միջոցին:

Տ՞. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՍԱՄՆԱԳՈՐԾ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տիեզնել 4ոդ հարկ
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

Ե

ՄՈՒՇՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուշուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խասէվի խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

579

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ազատելոց ողջոյնները, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանգցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն և կամ կը տարուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կառավարութեան օրքէօռ ԲՈՒՐԹՈՒԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անոյշի, եղուենի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ։ Ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմուելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ որ մեծնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փրկարար դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի իջուածքներու, հաբրուխի, կոկորդի տրկարութեան և մինչեւ իսկ կրծոյ առաջքն առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առա մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահեստ գարու Քիմիական դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէկիքի Լիոնս և Պոնտիքոնոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 2՝—52

ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական դեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները նէթ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՌ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հոտ մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ չատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատացնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՌ բոլորովին զերծ է այս անհոգութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծանուն հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարտ տեղը ժամանակ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմիրին կը ծախուի մ. լրաթաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄԻՌԻ անունը փնտրեցէք։

Կը ծախուի նէնէ ճամփի քարը Քէշալմ պէյի Սուլթան Համամ Մէկիքի, Լիոնս, Պոնտէյիոնոս դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

897 27—52

ՆԻՈՒ—ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕՇԻՆԱՐՀԱՆԴԱՆՈՔ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին ու 1894ին Անվերջ արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի յաջողութիւն մը գտած են ամերիկեան Նիու-Հոմ կարի մեքենաները, որոնք թեթեւ, տոկուն ու արագ ըլլալէն զատ, ամէն տեսակ համար անհրաժեշտ են։ Նաեւ կը ծախուին ընտանիքներու և արհեստանոցներու համար պէտք եղած գուլպայի և փանէլեալի մեքենայով ու ոտքով մեքենաներ։ Դասերը ու նորոգութիւնները ձրի են։ Թէ՛ կանխիկ և թէ ապառիկ վճարումներ կը կատարուին, մասնաւոր վճարումներով։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ ԱՄԱՏԷՈ ՍԱԼՎԱԹՈՐ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ — Գալաթա, Պահեստ գարու, Համիտիյէ Ճատտէսի թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիր, Ռուսոսթ, Աֆիոն-Գարահիսար, Մէրզիֆոն և այլն։ 578

ԼԱԻԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերահռչակ հոմար

ՋԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԻՆ

Պանանջիր և հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով օիեար

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ՆԵԱՆԴԷՐԹԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գրամագլուխը 31 դեկ. 1898ի

162, 924, 140 ֆրանկ

Հարկեր նկատած, ապահովագրութիւններ և լրա՛

31 դեկտեմբեր 1898ի

29, 765, 473 ֆրանկ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսական թոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆրանկ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 ապիսներ առած է որոնք 58,680,000 ֆրանկի գրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալներուն՝ Գ. Գ ԷՖԵՆԴԻԵՍ եւ ՈՐԴԻ, Գալաթա, Մէյլանճէքի Խան, Սալտանի խան։

Գլխաւոր գործակալութիւն, Ղալաթիա Մէյմանճէքի խան։

ՀՈՖԹԻՕՐ Ե. ԱՐԱԳԵԱՆ

Մասնաւոր ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի ՍԻՐԷՔ՝ ԸՆ ԲԵՐԱ, ԹԻՒ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Է. Ժ.)։ Բէ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Միայն՝ էնդիպ պետական նշանակեալ հերակի օրերը ժամագրութեամբ։

Աղբատաց Ձրի 490

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Պոռսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող ոստիներ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամմէգ	3000	Թիպս	2500
Անապա	3000	Ներիպս	2400
Թէյպրը	3000	Ծասարիս	2250
Թնանդրաս	3600	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէմիպս	2000
Սամանլի	3000	Կասարնի	1800
Մարիոպոլիս	2500	Նիւէտա	1800

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ. Ի ԹԻՒ Խան

ՅԷՏՄԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31 Ծէյմս Սթրիթ Լիվերբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՝ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Նանիի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշտ Զբաղուհեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատասիկ ցաւոց ակռաները մէկ աեղամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պէտք չմնար։

Նոր հնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը զարդարեն, յար և նման բնականին, դեմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին. ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքսանոներու միջոցաւ առանց ցաւի առանց մնահանութիւն։

Ց. Գ. Ժամերը կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ — Գալաթայ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ԿԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՕԱԿՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Այդ դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և չահուած պարգեւները գանձելու համար ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը բնեն, իրենց մուրհակ մը կը տուրուի մեր կողմէ ստորագրուած և գրաստուած։ Ասկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առնէն իսկ ամէն վիճակահանութեան մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ելլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը չահելու, և եթէ երբեք չչահի ալ, իր վճարումներուն չեղորհիւ, յանուշիկ-յին արժէթուղթի տէր պիտի ելլայ, որ իրեն համար չահու աղբիւր մըն է։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԷՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃ

Ընդհանէ Հբլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1099	Գոմս	1497	Կոզա	1011	Մալմս	724	Բօգաբրիս	186
Ալէքսէ	3607	Գոնկս	2906	Կրոնոս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անոնէս	1341	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ֆիրբս	1735
Արիսուզս	2377	Տիսս	4311	Հիսպալկս	1381	Միքաստս	3557	Սիլվէս	1193
Պասանս	1822	Տօմրնս	937	Հինտաս	3720	Սիլս	1067	Սրէքս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հորազիս	3600	Մոնդէպելլս	1735	Թասոս	1328
Պրազս	1076	Տրաբս	1713	Հումպէրտ	593	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1346
Պրիսս	841	Տինսոս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Բօրիս	3827
Պրիֆիալս	4131	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օնիս	4100	Թոլէտս	1470
Գէյրս	1071	Էլտորատս	1520	Ֆիլնս	1080	Սենսարիս	4036	Թորբիտս	487
Գարիբաս	1337	Էրազս	1841	Ֆէլսս	1053	Օլանտս	1335	Ուրպինս	2429
Դամէս	1241	Ֆիտս	934	Ֆօլարնս	2307	Բալէրմս	1637	Վասբս	1914
Դազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆրանս	1700	Բալս	510	Զոլս	1289
Զիբրա,ս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրազիս	2229	Զալնուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսբս	4582	Լէբանոս	2272	Բրնանս	1663	Եէտս	1850
Գիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվօրնս	1843	Բօլլս	1613	Զէրս	1210
Գոլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօսէս	1789		

Իպրս չոգենաւը, նաւապետ Ուա, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Հորատիս չոգենաւը, նաւապետ Գլոֆիք, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Մուրիլլս չոգենաւը, նաւապետ Հ.Ֆ.քասլ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս կը ազատուի ամսոյս 29ին։

Թոֆիս չոգենաւը, նաւապետ Ճոնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի է Հրլ։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԼԻՆՏ ՐԻՅՕ

Թիւ 23—24 Քիւլիք Միւանք խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւնք

Դշ. 9/22 Օսէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

Դշ. 10/23 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Ալեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս։

Եշ. 11/24 Օսէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ

Եշ. 11/24 Ռէէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։

Ուր. 12/25 Օսէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ՍԻ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱՍ ՇՈՓԵՆԱՒԻՐ

Ապրիլ 28ին Սիրոսի, Անատ. եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սպ ի 29ին Սիրոսի, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգի 245 ֆրանկ. Բ. կարգի 175 ֆրանկ. Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթայի Թօփ Հանէ ՖԷՐՄԷՆ վրայ։ 516 Թ. ՌՐՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՖԼԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելեայ միջեւ բանող ոստ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Տլանիա	3500
Ամմենեան	10300	Լիթիշիրն	3500
Թէսսրիան	10300	Արրժ.ըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Այմէրիան	3300
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3300
Գոլոմպիան	8000	Աֆրիկեան	2500
Ֆորտիան	8000	Անտարագիան	2500
Պասդոնիան	8000	Ալդաշիրն	2300
Ֆիրինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեռ	900
Վալենիան	3700	Օրտրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիլ սպան	800
Ֆարիան	3500		

Ապրանքի-տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլոյր վոնպարելու կամ Ղալաթայ մնալու ունը հանելու համար իրենց հաշուոյն դրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՏՎԱՐ ԼԻՖՏՈՒԴԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը

600

Արտօնատէր ՋՈՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

— 16 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Բ.

Մի հետաքննէք թէ ի՞նչ կը նշանակեն բոլոր այդ բաները, վասն զի ոչի՛նչ կայ այդ սնամէջ բառերուն տակ, այլ միայն դատարկութիւն, ոսկեներներով դրուագուած ամբոխութիւն։—Այսպէս գրողները հասկացած չեն, ինչպէս համոզուած էր Բրնան։ թէ կարելի է ամէն բան ըսել ընտիր հեղինակներու պարզ ու ճշգրիտ ոճով, եւ թէ նորակերտ բառերը, նորահնար բացատրութիւնները, ինչպէս նաեւ գրագիտական ուժգին պատկերները միշտ ծանուցեալ կ'առնեն կա՛մ անտեղի յուսակտուութենէ մը և կամ մեր իրական գանձերու մասին տգիտութենէ։»

Գալով տնմեղ ու ոտրիճ սնափառութիւններուն, ասոնք ա՛յնչափ մեղմօրէն երջանկութիւն կը պատճառեն իրենց ենթականերուն՝ առանց վնասելու իրաց գածներուն, որ միտում կը զգամի նպատաստանոց խնդրել մեր բոլոր ներողամտութիւնը։ Բնաւ մեզ ներելի չէ ընդգրկել այդ կարգի սնափառութիւնները, քանի որ միշտ նախընտրելիք է, ի՛նչ աստիճանով ալ որ ըլլայ, ծաղրելի չըլլալ. բայց որովհետեւ ատոնք քմծիծաղ մը միայն պիտի պատճառեն մեզ, զոր անոնց ի փոխարէն կը պարտիք վեհոգի ներում մը։

Բնաւ մոռիս մէջ չեմ պատկերացներ ա՛յն մարդերը՝ որոնք իրենց մաղերը, ընչաքն ու մորուքը կը ներկեն, որպէս զի ներ ըլլալով հանդերձ երիտասարդ երեւին. քա՛ղի այդպիսիները հազիւ թէ կարենան մարդ համարուիլ։

Ն-ն իսկ հաւատուած է ինձ թէ իրենց բուռն տենչանքն առարկաներուն հանելի չկրկնելոցներէն ոմանք յուսահատ մեռած են։ Բաւական պիտի ըլլայ ձեզ մատնանշել այդ եղերական ելքերը՝ ձեզ ապացուցանելու համար թէ այս բաները լուրջ են, և թէ պէտք է ընդունուած նկատել որ այդ մարդը, իր պլրանքներով ու փոքրիկ տկարութիւններով հանդերձ, բանաւոր էակ մըն է։ Մեեւնոյն օրը, նախ՝ փոքրաղիր ալնուալուքներու, յետոյ՝ ընտանեաց զուարճացողներու այցելելով ողջամիտ մարդ մը տուն դարձրեալով կ'ըսէր իրեններուն. «Այսօր երկու տուն գայի, մէկուն մէջ ազնուաշուք կը խաղային, իսկ միւսին մէջ՝ վիճակ (loto)։

Բայց կան չեր կուրդ այնպիսի՛ մարդիկ՝ որոնք, թէեւ չքաղաքուած կամ ասիճանաւոր, միշտ կ'ուզեն առ առաւել երեսնամեայ ըլլալ։ Ձեզմէ չեմ ծածկեր թէ ատոնք չատ խնդկատակ մարդեր կը թուին ինծի։ Հա՛ իս, արական երիտասարդութիւնը երեք ատիճաններ ունի, բուն երիտասարդ, նախնի երիտասարդ ու վաղեմի երիտասարդ։ Ի՞նչ որ դա՛ն կը տանի կը հասցնէ՝ իրր ծայրագոյն կէտ. առատանդնիդ տարեկանին։ Ասկէ՝ անդին, այլ մարդը չափահաս է այլեւս։ Ուրեմն երիտասարդ մը՝ իր բոլոր փոյթերը պահանջեր են պարզապէս. պարտք ձեր չէ, ան ա՛յնպէս։ Արդ, կան ամուրիներ՝ որոնք, վասն զի զանակներ չուներ՝ իրենց տարիքը յայտնաբերելու համար, կը յամառին ճեալ վերեւ յիշուած տարիին դասակարգին մէջ։ Ն-ն իսկ երբ քառասուն տարեկան ըլլան, դարձեալ երբ խօսք բացուի ձեր ու իրենց տարիքին վրայ, պարզապէս պիտի ըսեն ձեզ. «Մենք երիտասարդներս, եւ այլն», Ասոնք կը յիշեցնեն ա՛յն տիկինը՝ որուն ամուսինը կ'ըսէր. «Զէի կրնար իմ կինս թէ՛ւակոխել տալ եւ հանդամանկին մէջ, իսկ այժմ այլ եւս չեմ կրնար զայն այդ տարիքէն դուրս հանել։» Որպէս զի ասկեղծ պահեն իրենց հրապոյրները, ցիներու նման ուղղարիշ կը կենան, տղու մը պէս դիւրաքեր, ծիծեռնակի մը պէս թեթեւ։ այլոյ կը ձուացնեն իրենք զիրենք, ու իրենց անձին համար կը ատանեն չատ զրոյցներ։ Ասոնց ոմանք ինքնանդանդ ալ կ'ելլան